

דְּקוֹדֶשָׁא עַל מִצְנֶפֶתָא: ז וְתִסַּב
יָת מִשְׁחָא דְרִבּוּתָא וְתִרְיֵק עַל
רִישִׁיהּ וְתִרְבִּי יְתִיהּ:

הַמִּצְנֶפֶת: ז וְלָקַחְתָּ אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
וַיִּצְקֶתָ עַל־רֹאשׁוֹ וּמִשַּׁחְתָּ אֹתוֹ:

head, and place the crown of holiness upon the Turban. (7) And you will take the Anointment Oil and pour it upon his head and anoint him.

RASHI

Rashi on verse 28:37 above): By means of the middle [greenish-blue woolen] string [attached to the Tzitz that goes across the top of his head], along with the two [other] strings that go around [the sides of] his head, whereby all three are tied together at the

back of his neck it [the Tzitz] consequently becomes placed upon the Turban like a sort of hat [on it]. (7) And anoint him — This anointment was also made in the form of a “khi” [i.e., a Greek כ] (see Rashi on verse 2 above) [How so? Moshe] would place [a drop of] oil on Aharon's head and between his eyebrows, and then join them together with his finger (Keritot 5b).

רש"י

הַמִּצְנֶפֶת. כְּמוֹ שֶׁפָּרִשְׁתִּי לְמַעַלָּה עַל יְדֵי הַפֶּתִיל
הָאֲמֻצָּעִי וְשְׁנֵי פִתְלִין שֶׁבְּרֹאשׁוֹ הַקְּשׁוּרִין שֶׁלִּשְׁתֵּן
מֵאַחֲרֵי הָעוֹרֶף הוּא נוֹתֵנוּ עַל הַמִּצְנֶפֶת כְּמִין כּוֹבֵעַ:
(ז) וּמִשַּׁחְתָּ אֹתוֹ. אֵף מְשִׁיחָה זֶה כְּמִין כ"י נוֹתֵן שֶׁמֶן
עַל רֹאשׁוֹ וּבֵין רִסְי עֵינָיו וּמַחֲבִירָן בְּאֶצְבָּעוֹ:

TETZAVEH FOR FRIDAY

תצוה ליום ששי

ח וְיָת בְּנוֹהֵי תִקְרַב וְתִלְבָּשׁוּן
כְּתוּנִין: ט וְתִזְרֹז יִתְהוֹן הַמִּינִין
אַהֲרֹן וּבְנוֹהֵי וְתִתְקַן לָהֶן
כּוֹבְעִין וְתִהִי לָהֶן כְּהִנָּתָא
לְקִים עֲלֵם וְתִקְרַב קֶרְפָּנָא
דְּאַהֲרֹן וְקֶרְפָּנָא דְּבְנוֹהֵי:

ח וְאֶת־בָּנָיו תִּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּם כְּתוּנֹת:
ט וְחִגַּרְתָּ אֹתָם אֲבִנֹת אַהֲרֹן וּבָנָיו וְחִבַּשְׁתָּ
לָהֶם מִגְבָּעֹת וְהִיתָה לָהֶם כְּהִנָּה לְחֻקָּת
עוֹלָם וּמִלֵּאת יָד־אַהֲרֹן וְיָד־בָּנָיו:

(8) And bring his sons near, and dress them in Tunics; (9) And gird Aharon and his sons with a Belt. And you will bind their [heads with] Hats. The priesthood will become an eternal statute for them, through your installing Aharon and his

RASHI

(9) וְהִיתָה לָהֶם — [The meaning of our verse here is:] This installation [of Aharon and his sons,] will sanction the priesthood as eternal [for them]. **Through your installing —**

By means of the following procedures [described in the ensuing verses (Sifte Chakhamim)]. [Your installing] Aharon and his sons — i.e., their installation and appointment to the priesthood.

רש"י

(ט) וְהִיתָה לָהֶם. מְלוּי יָדִים זֶה לְכַהֲנֻת עוֹלָם:
וּמִלֵּאתָ. עַל יְדֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: יָד אַהֲרֹן וְיָד בָּנָיו.
בְּמְלוּי וּפְקוּדֹת הַכְּהֻנָּה:

י ותקרב ית תורא לקדם
משכן זמנא ויסמוך אהרן
ובנוהי ית ידיהו על ריש
תורא: יא ותכוס ית תורא
קדם יי בתרע משכן זמנא:
יב ותסב מדמא דתורא ותתן
על קרנת מדבחא באצבעך
וית כל דמא תישוד ליסודא
דמדבחא: יג ותסב ית כל
תרבא דחפי ית גוא וית חצרא
דעל כבדא וית תרתין כלין
וית תרבא די עליהן ותסיק

י והקרב את הפר לפני אהל מועד וסמוך
אהרן ובניו את ידיהם על ראש הפר:
יא ושחט את הפר לפני ידוה פתח אהל
מועד: יב ולקחת מדם הפר ונתתה על-
קרנת המזבח באצבעך ואת כל הדם
תשפך אל יסוד המזבח: יג ולקחת את-
כל החלב המכסה את הקרב ואת היתרת
על הכבד ואת שתי הכלית ואת החלב

sons. (10) And you will bring the bull near the Tent of Appointment, and Aharon and his sons should lean their hands [forcefully] upon the bull's head. (11) And you will then slaughter the bull before the Lord, [in front of] the entrance to the Tent of Appointment. (12) And you will then take some of the bull's blood and apply it upon the horn [-like projection]s of the altar, with your finger. And then pour out all the [remaining] blood onto the base of the altar. (13) And you will take the entire fat[ty membrane] that covers the innards, the diaphragm with [part of] the liver, and the two kidneys along with the fat that

RASHI

רש"י

(11) [In front of] the entrance to the Tent of Appointment — namely, in the Sanctuary Courtyard, which is situated in front of the entrance [to the Tent of Appointment]. (12) [And apply it] upon the horn [-like projection]s — [Unlike the applications of blood in a burnt-offering, where the priest stood below and splashed

(יא) פתח אהל מועד. בחצר המשכן שלפני הפתח:
(יב) על קרנת. למעלה בקרנות ממש: ואת כל
הדם. שירי הדם: אל יסוד המזבח. כמין בליטת
בית קבול עשוי לו סביב סביב לאחר שעלה
אמה מן הארץ: (יג) החלב המכסה את הקרב.
הוא הקרום שעל הכרס שקורין טייל"א: ואת
היתרת. הוא טרפשא דכבדא שקורין אייבל"ש

the blood up towards the horn-like projections of the Altar — here, he would ascend the Altar, and apply the blood with his finger] upon the horn-like projection from the actual top of the Altar (see Zevachim 53a). ואת כל הדם — [means:] All the remaining blood. **Onto the Base of the altar** — [The Base of the Altar] is a sort of protruding ledge that was made for it, all around it. [From ground level, the altar measured 32 X 32 cubits. But] at the height of one cubit above the ground [the altar indented, measuring only 30 X 30 cubits, thus leaving what effectively became a ledge at the level of one cubit] (Middot 3:1). (13) החלב המכסה את הקרב — This refers to the [fatty] membrane that is over the rumen stomach [the first of the four stomachs in a ruminant], called teile [in Old French] (Tosefta Chullin 9:3). — ואת היתרת This is the [muscular] wall [that is over] the liver, called abris [in Old French; "diaphragm"]

לְמַדְבָּחָא: יָד וְיָת בְּסָרָא דְתוֹרָא
וְיָת מִשְׁכִּיָּה וְיָת אוֹכְלִיָּה
תּוֹקִיד בְּנוֹרָא מְבָרָא
לְמִשְׁרִיתָא חֲטָאָתָא הוּא:
טו וְיָת דְּכָרָא חֵד תִּסֵּב וְיִסְמְכוּן
אֶהְרֹן וּבְנָוָהי יָת יְדֵיהֶן עַל
רִישׁ דְּכָרָא: טז וְתִכּוּס יָת
דְּכָרָא וְתִסֵּב יָת דְּמִיָּה וְתִזְרוֹק
עַל מִדְבָּחָא סָחוֹר סָחוֹר: יז וְיָת
דְּכָרָא תִפְלֵג לְאַכְרוּהִי וְתַחֲלִיל
גִּיּוֹה וּכְרַעוּהִי וְתִתֵּן עַל

אֲשֶׁר עָלֵיהֶן וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחַ: יד וְאֶת־
בֶּשֶׂר הַפָּר וְאֶת־עֲרוֹ וְאֶת־פָּרְשׁוֹ תִשְׂרֹף
בְּאֵשׁ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה חֲטָאָת הוּא: טו וְאֶת־
הָאֵיל הָאֶחָד תִּקַּח וְיִסְמְכוּ אֶהְרֹן וּבְנָיו אֶת־
יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הָאֵיל: טז וְשַׁחֲטָתָּ אֶת־
הָאֵיל וְלִקַּחְתָּ אֶת־דָּמּוֹ וְזָרַקְתָּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
סָבִיב: יז וְאֶת־הָאֵיל תִּנְתַּח לְנִתְחָיו וְרַחֲצָתָּ

is upon them, and burn [them] on the altar. (14) And the bull's flesh, its hide and its excrement, you will burn in fire outside the camp — it is a sin-offering. (15) And then take one ram, and Aharon and his sons will lean their hands [forcefully] upon the head of the ram. (16) And you will slaughter the ram, take its blood and splash [it] on the altar, around. (17) And then you will cut up the

רש"י

(see Rashi on Leviticus 3:4). **עַל הַכֶּבֶד** — [literally “on the liver,” however, here, the meaning is “with the liver,” that is to say,] along with the diaphragm, he must take also [a little] from the liver itself (see Rashi on Leviticus 3:4; Torat Kohanim 3:172). (14) **You will burn in fire** — We do not find another sin-offering [whose blood is applied to the] outside [Altar], that is burnt — except for this

(ראה טפלייש): **עַל הַכֶּבֶד**. אָף מִן הַכֶּבֶד יִטוֹל עֲמֹה: (יד) **תִּשְׂרֹף בְּאֵשׁ**. לֹא מְצִינוּ חֲטָאָת חִיצוֹנָה נִשְׂרָפָת אֲלָא זֶה: (טז) **וְזָרַקְתָּ**. בְּבִלִי אוֹחֻז בַּמִּזְרָק וְזוֹרֵק בְּנֶגֶד הָקָרְן כְּדִי שִׁירָאָה לְכָאן וּלְכָאן וְאִין קָרְבָן טַעוֹן מִתְנָה בְּאַצְבַּע אֲלֹא חֲטָאָת בְּלֶבֶד אֲבָל שְׂאָר זְבָחִים אִינוּן טַעוֹנִין קָרָן וְלֹא אֲצַבַּע שְׁמִתָּן דָּמָם מִחוּצֵי הַמִּזְבֵּחַ וּלְמִטָּה וְאִינוּן עוֹלָה בְּכֶשֶׁל אֲלֹא עוֹמֵד בְּאַרְץ וְזוֹרֵק: סָבִיב. כִּךְ מְפוֹרָשׁ בְּשִׁחִטָּת קֳדָשִׁים שְׂאִין

[type, namely, the inauguration offerings (Mizrachi and see Rashi on Leviticus 9:11)]. (16) **And you will ... [take its blood and] splash [it]** — using a vessel. [The blood was to be “taken,” i.e., received, into a basin. Then, while standing on the ground,] he would hold the basin and [using it,] would splash [the blood] towards the horn-like projection [of the Altar], so that the blood would appear on two [external] faces [of the Altar] (see Rashi on Leviticus 1:5). No sacrifice requires [its blood] to be applied [directly on the Altar's horns] by the [priest's] finger, except for a sin-offering (see Rashi on verse 12 above). The other sacrifices, however, do not require [application of the blood on] the actual horn-like projections [of the Altar], nor do they require [the priest to ascend the ramp to the top of the Altar and apply the blood with his] finger — rather, the application of their blood is to be on the lower half of the Altar, whereby the priest does not have to ascend the ramp, but rather, he stands on the ground and [using the basin, he] splashes [the blood only towards the horns] (Zevachim 53b). **Around** — [From the ground, he approaches the northeast corner of the altar, and splashes some of the blood from its receptacle onto the corner ridge where the northern wall and the eastern wall of the altar meet, at a level below the halfway “red line” (see Rashi on Leviticus 1:5

אֲבֹרָהּ וְעַל רִישָׁהּ: יח וְתַסִּיק
 ית כָּל דְּכָרָא לַמִּדְבָּחָא עֲלֵתָא
 הוּא קָדָם יי לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעֲוָא
 קָרְבָּנָא קָדָם יז הוּא: יט וְתִסֵּב
 ית דְּכָרָא תִנְיָנָא וְיִסְמֹךְ אַהֲרֹן
 וּבְנוֹהֵי ית יְדִיהֶן עַל רִישׁ
 דְּכָרָא: כ וְתַכּוּס ית דְּכָרָא
 וְתִסֵּב מִדְּמִיָּה וְתִתֵּן עַל רוּם

קָרְבוֹ וּכְרָעֵיו וְנָתַתְּ עַל־נִתְחָיו וְעַל־רֵאשׁוֹ:
 יח וְהִקְטַרְתָּ אֶת־כָּל־הָאֵיל הַמִּזְבֵּחַ עָלָה
 הוּא לִידוּה רִיחַ נִיחֹחַ אִשָּׁה לִידוּה הוּא:
 חמישי יט וְלִקְחָתָּ אֶת־הָאֵיל הַשֵּׁנִי וְסִמְךָ אַהֲרֹן
 וּבְנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֵאשׁ הָאֵיל:
 כ וְשַׁחֲטָתָּ אֶת־הָאֵיל וְלִקְחָתָּ מִדָּמּוֹ וְנָתַתָּה

ram into its pieces; wash its innards and its legs, and place [them] together with its [other] pieces and its head. (18) Then burn all of [these remains of] the ram on the altar — it is a burnt-offering to the Lord [with] a pleasing fragrance; it is a fire-offering to the Lord. (19) And you will take the second ram, and Aharon and his sons will lean their hands [forcefully] upon the ram's head. (20) Then slaughter the ram, take some of its blood and place it above Aharon's

RASHI

רש"י

and Exodus 27:5). In this way, the blood splashes onto the north face and the east face of the Altar with one splashing motion. That motion is referred to, therefore, as “one application (of blood) which is two,” that is, one splashing motion, which applies the

blood to two faces of the altar. He then proceeds to the southwest corner of the Altar, and, again from the ground, he splashes some of the blood from its receptacle onto the corner ridge where the southern wall and the western wall of the altar meet, again at a level below the “red line.” This time, the blood splashes onto the south face and the west face of the altar with one motion. Thus, in a total of two splashing motions, the blood has been applied to four faces of the Altar. These splashes, therefore, are referred to as “two applications (of blood) which are four.”] Thus is it explained in Shechitat Kodshim [i.e., Tractate Zevachim], that wherever the term “around” appears [in this context], it exclusively means “two applications (of blood) which are four” — one application towards one corner [of the Altar, namely, the northeast], and the other towards the other corner diagonally opposite to it [namely, the southwest corner, as explained above]. Consequently, each application [has the blood] appearing on two faces of the corner ridge [to which it was applied], on one face and the other. The result is that the blood is applied to all four faces around the Altar, and it is for this reason that this [prescription of splashing motions] is called “around.” (17) עַל נִתְחָיו (17) — [literally, “on its pieces,” but here, meaning] “with its pieces,” i.e., [you will place its innards and its legs] together with the ram's other pieces. (18) רִיחַ נִיחֹחַ — [This expression here implies a “pleasing fragrance” of a figurative nature (Mizrachi; Devek Tov), namely, נחת רוח, i.e., a cause for God to be pleased; says God:] “You have made Me pleased (רוח) in that

סביב אֵלָא ב' מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע הָאֶחָת בְּקֶרֶן זָוִית
 זוֹ וְהָאֶחָת בְּקֶרֶן שְׁכָנֶגְדָּה בְּאֶלְכָסוֹן וְכָל מִתְּנָה נִרְאִית
 בְּשֵׁנֵי צְדֵי הַקֶּרֶן אֵילָךְ וְאֵילָךְ נִמְצָא הַדָּם נִתּוֹן בְּד'
 רוּחוֹת סָבִיב וְלִכְף קָרוֹי סָבִיב: (יז) עַל נִתְחָיו. עִם
 נִתְחָיו, מוֹסֵף עַל שְׂאֵר הַנִּתְחָיִם: (יח) רִיחַ נִיחֹחַ. נִחַת

אֹדְנָא דְאַהֲרֹן וְעַל רוּם אֹדְנָא
דְּבְנוּהִי דִּימִינָא וְעַל אֵלִיוֹן
יְדִיהוֹן דִּימִינָא וְעַל אֵלִיוֹן
רְגְלִיהוֹן דִּימִינָא וְתוֹרוֹק יֵת
דְּמָא עַל מִדְּבָחָא סְחוּר סְחוּר:
כּא וְתִסַּב מִן דְּמָא דִּי עַל
מִדְּבָחָא וּמִמְשָׁחָא דְּרִבּוּתָא
וְתִדִּי עַל אַהֲרֹן וְעַל לְבוּשׁוֹהִי
וְעַל בְּנוֹהִי וְעַל לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי
עֲמִיה וְיִתְקַדֵּשׁ הוּא וּלְבוּשׁוֹהִי
וּבְנוֹהִי וּלְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עֲמִיה:
כּב וְתִסַּב מִן דְּכִרְא תִרְבָּא
וְאֵלִיתָא וְיֵת תִּרְבָּא דְּחָפִי יֵת

עַל־תִּנּוֹךְ אֶזְנוֹ אַהֲרֹן וְעַל־תִּנּוֹךְ אֶזְנוֹ בְּנָיו
הֵימָנִית וְעַל־בֶּהֱן יָדָם הֵימָנִית וְעַל־בֶּהֱן
רְגְלָם הֵימָנִית וּזְרָקֶת אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ
סָבִיב: כּא וּלְקַחְתָּ מִן־הַדָּם אֲשֶׁר עַל־
הַמִּזְבֵּחַ וּמִשְׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְהִיִּיתָ עַל־אַהֲרֹן
וְעַל־בְּגָדָיו וְעַל־בְּנָיו וְעַל־בְּגָדֵי בְנָיו אֹתוֹ
וְקִדַּשׁ הוּא וּבְגָדָיו וּבְנָיו וּבְגָדֵי בְנָיו אֹתוֹ:
כּב וּלְקַחְתָּ מִן־הָאֵיל הַחֵלֶב וְהָאֵלִיָּה

earlobe and above his sons' earlobes — the right one; and on the thumb of their right hand and on the big toe of their right foot; and splash the [remainder of the] blood on the Altar, around. (21) Then take some of the blood that is on the Altar and some of the Anointment Oil, and sprinkle it upon Aharon and upon his garments and, together with him, upon his [Aharon's] sons and upon his sons' garments, sanctifying him and his garments, and his sons and his sons' garments along with him. (22) And from the ram, you will take the fat, the tail,

RASHI

I issued a command, and My will was fulfilled!“ (Zevachim 46b). **אִשָּׁה** — This term is derived from the word **אֵשׁ**, “fire,” [and is so called, because it denotes the fact that all] the limbs [of a burnt-offering] are burned on the fire (**אֵשׁ**) [that is upon the Altar]. (20) **תִּנּוֹךְ** — This refers to the cartilage, the middle wall within the [external] ear [structure]; called tendrons [in Old French].

בֶּהֱן יָדָם — [means:] The thumb, and [the blood was actually placed] on its middle joint [just as it was to be placed on the middle cartilage of the ear (Sifte Chakhamim; see preceding Rashi)]. (22) **The fat** — This refers to the fat of the small intestines [according to Rabbi Yishmael] or of the obomasum stomach [the last of the four stomachs in a ruminant, according to Rabbi Akiva] (Chullin 49b). **The tail** — [The tail is to be removed] from [a level just above] the kidneys and downwards, as is explained in Vayikra (see Rashi on Leviticus 3:9), as the verse says (ibid.), “[the complete tail.] which he should remove up to the backbone (הַעֲצָה),” for that is the place where the kidneys “give counsel (עֲצָה)” [to the heart to tell it what to do] (Rashi on Berakhot 61a; Chullin 11a). Now, regarding the [sacrificial] portions of the [young] bull (verses 13-14 above), the tail is not listed [as one of them], because a tail is only offered up [on the Altar] in the case of a lamb, a ewe or a ram; an ox or goat do not

רש"י

רוח לִפְנֵי שְׁאֲמַרְתִּי וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנִי: **אִשָּׁה**. לְשׁוֹן אֵשׁ
וְהִיא הִקְטַרְתָּ אֲבָרִים שֶׁעַל הָאֵשׁ: (כ) **תִּנּוֹךְ**. הוּא
הַסְּחוּס גִּדְרֵי הָאֲמָצְעִי שֶׁבִּתְוֹךְ הָאָזְנוֹן שְׁקוֹרִין טִנְרוֹס:
בֶּהֱן יָדָם. הַגִּדְלֵי וּבִפְרָק הָאֲמָצְעִי: (כב) **הַחֵלֶב**. זֶה
חֵלֶב הַדֵּקִים אוֹ הַקֶּבֶה: וְהָאֵלִיָּה. מִן הַכְּלִיֹּת וְלִמְטָה
כְּמוֹ שֶׁמֶפֹּרֶשׁ בּוֹיָקְרָא שְׁנֵאמַר לְעֵמֶת הָעֵצָה יִסְרְנָה
מְקוֹם שֶׁהַכְּלִיֹּת יוֹעֲצוֹת וּבְאֲמוּרֵי הַפָּר לֹא נֶאֱמַר
אֵלִיָּה שְׁאִין אֵלִיָּה קֶרְבָּה אֶלָּא בְּכֶשֶׁשׁ וּבְכֶשֶׁה וְאֵיל

גֹּאֵז וְיֵת חֵצֵר כְּבֹדָא וְיֵת תְּרֵיתִין
כְּלִין וְיֵת תְּרֵבָא דִּי עֲלִיָּהֶן וְיֵת
שׁוּקָא דִּימִינָא אֲרִי דְּכֹר
קֶרְבָּנָא הוּא: כג וּפְתָא דְלֶחֶם
חֵד וּגְרִצְתָּא דְלֶחֶם מִשַּׁח חֵדָא
וְאַסְפּוּג חֵד מְסֻלָּא דְפִטְרִיָּא דִּי

וְאֶת־הַחֶלֶב ׀ הַמִּכֶּסֶה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת יִתְרֵת
הַכֶּבֶד וְאֶת ׀ שְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת וְאֶת־הַחֶלֶב אֲשֶׁר
עֲלִיָּהֶן וְאֶת שׁוֹק הַיָּמִין כִּי אֵיל מִלֵּאִים
הוּא: כג וּכְכֹר לֶחֶם אֶחָת וַחֲלֹת לֶחֶם שֶׁמֶן
אֶחָת וְרִקִּיק אֶחָד מִסַּל הַמִּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי

the fat[ty membrane] that covers the innards, the diaphragm [with part] of the liver, and the two kidneys along with the fat that is upon them, and the right [hind] thigh, for it is a ram of completeness — (23) [Along with] one [unleavened] loaf, and one loaf of oil-rich bread, and one wafer, from the

RASHI

רש"י

require their tails [to be offered up on the Altar]. And the right [hind] thigh — No where do we find that the right [hind] thigh is burned along with the sacrificial portions [on the Altar] — except in this case (and see Rashi on verse 23 below). כי איל מלאים הוא — [This term מלאים here is equivalent to] שלמים, denoting “completeness (שלמות),” for the sacrifice is complete in every way (see below) [and where the word מלאים derives

אָבֵל שׁוֹר וְעֹז אֵין טְעוּנִים אֵלֶיהָ: וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין. לא מְצִינוּ הַקְטָרָה בְּשׁוֹק הַיָּמִין עִם הָאֲמֹרִים אֲלָא זֹו בְּלֶבֶד: כִּי אֵיל מִלֵּאִים הוּא. שְׁלָמִים לְשׁוֹן שְׁלָמוֹת שֶׁהַשָּׁלָם בְּכָל. מְגִיד הַכְּתוּב שֶׁהַמִּלּוּאִים שְׁלָמִים שְׁמִשְׁמִים שְׁלֹם לְמִזְבֵּחַ וְלַעֲבוֹד הָעֲבוּדָה וְלִבְעָלִים לְכָר אֲנִי מְצַרִּיכוּ הַתּוֹעָה לִהְיוֹת לוֹ לַעֲבוֹד הָעֲבוּדָה לְמַנָּה וְזֶה מִלֵּשׁ שֶׁשְׁמֵשׁ בְּמִלּוּאִים וְהַשָּׂאֵר אָבְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו שֶׁהֵם בְּעָלִים בְּמִפּוֹרֶשׁ בְּעֵנִין: (כג) וּכְכֹר לֶחֶם. מִן הַחֲלֹת: וַחֲלֹת לֶחֶם שֶׁמֶן. מִמִּין

from מלא, “full” or “complete” (Sifte Chakhamim)]. [So what, then, is the meaning of our verse, when, after listing where all the portions go, it then gives the supposed reason: “for it is a ram of completeness?”] Our verse is thereby telling us that this מלאים sacrifice here is a “peace-offering (שלמים),” for it imparts “peace (שלום)” to the Altar, to the one who performs the service, and to the owner of the sacrifice (Tanchuma Tzav 4; Torat Kohanim 8:19) [insofar as each of these receive a share of the sacrifice: The Altar receives the sacrificial portions as set out in our verse. “And,” says God,] “this is why I require that the chest [of the animal] will go to the one who performs this particular service, as his portion.” (see verse 26 below) [And who is this?] It is Moshe, for he officiated in the inauguration [of the Sanctuary]. And the remainder [of the animal] was to be eaten by Aharon and his sons — they were the “owners” of the sacrifice [i.e., the ones who submitted the sacrifice to be offered up by Moshe], as is explained in this section. (23) One [unleavened] loaf — from the [ten unleavened] loaves [mixed with oil] (i.e., the second item listed in verse 2 above). And one loaf of oil-rich bread — This is from the kind [of unleavened bread] that had been scalded [then baked and then fried (i.e., the first item listed ibid.), which had as much oil added to it as the other two items had together] (see Rashi

קֹדֶם יי: כִּד וְתִשּׁוּי כָּלָא עַל
יָדָא דְאַהֲרֹן וְעַל יָדָא דְבְנֵיהּ
וְתָרִים יִתְהוֹן אֲרֻמוֹתָא קֹדֶם יי:
כִּה וְתִסַּב יִתְהוֹן מִיַּדְהוֹן
וְתִסִּיק לְמַדְבַּחָא עַל עֲלֵתָא

יְדוּה: כִּד וְשִׁמַּת הַפֶּל עַל כַּפֵּי אֶהֱרֹן וְעַל
כַּפֵּי בָנָיו וְהִנֵּפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְדוּה:
כִּה וְלָקַחְתָּ אֹתָם מִיָּדָם וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחַ

basket of unleavened breads that is before the Lord — (24) And place all of these upon the palms of Aharon and upon the palms of his sons, and wave them as a wave-offering before the Lord. (25) Then take them from their hand and

RASHI

רש"י

on verse 2 above; Menachot 78a). וְרִקִּיק — [one] of the [unleavened] wafers [i.e., the third item listed in verse 2 above]. Thus, one out of the ten of each of these [three] kinds [of unleavened breads listed *ibid.*, was put aside for burning on the Altar] (Menachot 76a). And nowhere do we find a bread-offering brought together with a sacrifice to be burned [on the Altar] — except in this case. For the breads of the thanksgiving-offering and those connected with the nazir's ram, were given to the priests

הַרְבּוּכָה: וְרִקִּיק. מִן הָרִקִּיקִין אֶחָד מֵעֶשֶׂר שֶׁבָּכֵל מִין וּמִין. וְלֹא מֵצִינוּ תְרוּמַת לֶחֶם הַבָּא עִם זֶבַח נִקְטָרֶת אֲלֵא זֶה בְּלִבָּד שֶׁתְּרוּמַת לֶחֶם תּוֹדָה וְאֵיל נְזִיר נְתוּנָה לְכַהֲנִים עִם חֹה וְשׁוֹק וּמִזָּה לֹא הִיָּה לְמִשָּׁה לְמִנָּה אֲלֵא חֹה בְּלִבָּד: (כִּד) עַל כַּפֵּי אֶהֱרֹן וְגו' וְהִנֵּפְתָּ. שְׁנֵיהֶם עֲסוּקִין בְּתִנּוּפָה הַבְּעָלִים וְהַכֹּהֵן הָאֵל בִּיָּד כֹּהֵן מִנִּיחַ יָדוֹ תַּחַת יָד הַבְּעָלִים וּמִנִּיחַ וְכֹהֵן הָיָה אֶהֱרֹן וּבָנָיו בְּעָלִים וּמִשָּׁה כֹּהֵן: תְּנוּפָה. מוֹלִיךְ וּמִבִּיא לְמִי שְׂאֲרֵבַע רוּחוֹת הָעוֹלָם שְׁלוֹ וְתִנּוּפָה מְעַכְבֶּת וּמִבְטָלֶת פּוֹרְעָנִיּוֹת וְרוּחוֹת רָעוֹת. תְּרוּמָה מְעֵלָה וּמוֹרִיד לְמִי שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ שְׁלוֹ וּמְעַכְבֶּת טָלָלִים

along with the chest and thigh, while from our sacrifice here, [the officiating “priest,” namely,] Moshe, only received the chest as his portion (see verse 26 below). (24) [Place all of these] upon the palms of Aharon [and ... his sons,] and wave [them] — [Since God is commanding Moshe here, how is it that Moshe could place the offering in Aharon's palms, and yet still be asked to wave it himself (Siftei Chakhamim)? Well, in fact,] both the “owner” [of the sacrifice] and the [officiating] priest would be involved in the waving procedure. And how was this achieved? [The offering was placed in the owner's palm, and then] the priest would place his hand under the owner's hand, and then proceed with the waving (Menachot 61b). [In this way, the offering would be upon the palms of both the owner and the priest.] And in our case here, the “owners” of the offering [i.e., the ones who submitted it], were Aharon and his sons, while the officiating priest was Moshe. **A wave-offering** — [The waving procedure comprised two elements:] (a) the offering would be waved (הוּנָף) back and forth [in the four directions of the compass, in a gesture of homage] to the One to Whom the four directions of the universe belong. [This element was called] תְּנוּפָה (see verse 27 below, אשר הוּנָף), which would prevent and annul calamities and harmful winds [that blow on this horizontal axis]; and (b) תְּרוּמָה (see verse 27 below, אשר הוּרַם), whereby the offering would be elevated (הוּרַם) and [then would (Siftei Chakhamim) need to be] brought down again — this, [in a gesture of homage] to the One to Whom the heavens and the earth belong. [The תְּרוּמָה element]

לְאַתֵּקְבֵּלָא בְּרֵעוֹא קָדָם יי
קָרְבֵּנָא הוּא קָדָם יי: כּו וְתִסֵּב
יֵת חֲדָיָא מִדְּכֵר קָרְבֵּנִיָּא דִּי
לְאַהֲרֹן וְתִרִים יִתִּיה אֲרָמוּתָא
קָדָם יי וְיִהִי לָךְ לְחֵלֶק:
כּו וְתִקְדֵּשׁ יֵת חֲדָיָא דְאַרְמוּתָא
וְיֵת שׁוּקָא דְאַפְרָשׁוּתָא דִּי
אַתָּרָם וְדִי אֲתַפְרֵשׁ מִדְּכֵר
קָרְבֵּנִיָּא מִדִּי לְאַהֲרֹן וּמִדִּי

עַל-הָעֹלָה לְרִיחַ נִיחֹחַ לְפָנַי יְדוּהָ אִשָּׁה
הוּא לִידוּהָ: כּו וְלִקְחַתְּ אֶת-הַחֹזֶה מֵאֵיל
הַמִּלֵּאִים אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וְהִנַּפְתָּ אֹתוֹ תְּנוּפָה
לְפָנַי יְדוּהָ וְהִיָּה לְךָ לְמִנְחָה: כּו וְקִדַּשְׁתָּ אֶת
חֹזֶה הַתְּנוּפָה וְאֶת שׁוּק הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר
הוֹנֵף וְאֲשֶׁר הוֹרֵם מֵאֵיל הַמִּלֵּאִים מֵאֲשֶׁר

burn them on the Altar, after [having burnt the first ram as] the burnt-offering — as a pleasing fragrance before the Lord; it is a fire-offering to the Lord. (26) Then take the chest of Aharon's ram of completeness, and wave it as a wave-offering before the Lord, and then it will be yours as a portion. (27) You will sanctify the chest of the wave-offering and the [hind] thigh of the elevated offering that have been waved [horizontally] and elevated [for all ensuing peace-offerings, that they be always waved so, and that] they belong to Aharon

RASHI

רש"י

prevented harmful dew [that come from the heaven to the earth] (Menachot 62a). **על** (25) **העלה** — [literally, “on the burnt-offering;” however, it cannot mean that this offering be burnt together with the burnt-offering, since the latter had at this stage been completely consumed by the Altar's fire (see verse 18 above). Rather, it means: You must burn these] after [you will have burnt] the first ram

רעים: (כה) **על העלה**. על האיל הראשון שֶׁהֶעֱלִית עֹלָה: לְרִיחַ נִיחֹחַ. לְנַחַת רוּחַ לְמִי שְׁאָמַר וְנִעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ: אִשָּׁה. לֹא שׁוֹתָ: לֵה'. לְשִׁמּוֹ שֶׁל מְקוֹם: (כו) וְקִדַּשְׁתָּ אֶת חֹזֶה הַתְּנוּפָה וְאֶת שׁוּק הַתְּרוּמָה וְגו'. קִדַּשׁ לְדוֹרוֹת לְהִיּוֹת נִזְהָגַת תְּרוּמָתָם וְהִנַּפְתָּם בַּחֹזֶה וְשׁוּק שֶׁל שְׁלָמִים אֲבָל לֹא לְהַקְטִירָה אֲלָא וְהִיָּה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו לְאֹכֹל: תְּנוּפָה. לְשׁוֹן הוֹלֵכָה וְהִבָּאָה. וְנִטְלִיר בְּלַע"ז (שׁוּיִינְגֶּען):

that you had already brought up as a burnt-offering (see Rashi on Leviticus 8:28; Mizrahi). **לְרִיחַ נִיחֹחַ** — [This expression here implies a “pleasing fragrance” of a figurative nature (Mizrahi; Devek Tov), namely, that the offering] provides נַחַת רוּחַ [i.e., a cause to be pleased,] for the One Who gave a commandment and His will was fulfilled (see Rashi on verse 18 above; Zevachim 46b). **אִשָּׁה** — [derives from the word אֵשׁ, “fire,” for this offering is] to be put on the [Altar's] fire (and see Rashi to verse 18 above). **To the Lord** — i.e., to the Name of the Omnipresent. (27) **וְקִדַּשְׁתָּ אֶת חֹזֶה הַתְּנוּפָה וְאֶת שׁוּק הַתְּרוּמָה** ... — [The meaning here is not that the chest and thigh be actually sanctified, for the chest (verse 26) had already become Moshe's portion and the thigh (verse 25) had already been burnt (Sifte Chakhamim). Rather:] Sanctify them for all future generations, that the chest and [hind] thigh of peace-offerings should undergo their procedures of waving [horizontally] and elevation (see Rashi on verse 24 above) [just as these portions of this ram did]. However, [unlike here, where the thigh was burned,] these [portions] should not be [sanctified, to be] burned [on the Altar,] but rather, [the chest and the (hind) thigh] “belong to Aharon and his sons,” [i.e., the priests,] for them to eat (Sifte Chakhamim). **תְּנוּפָה** — denoting a waving motion of back and forth [on a

לְבִנְיָהּ: כֹּה וְיִהְיֶה לְאַהֲרֹן
וּלְבִנְיָהּ לְקִיָּם עֲלֵם מִן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲרִי אֶפְרָשׁוּתָא הוּא
וְאֶפְרָשׁוּתָא יְהִי מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִנְכֶּסֶת קוֹדֶשִׁיהוֹן אֶפְרָשׁוּתָהוֹן
קָדָם יי: כֹּס וּלְבוּשֵׁי קוֹדֶשׁ אֲדִי
לְאַהֲרֹן יְהוֹן לְבִנְיָהּ בְּתִרְוּהָ
לְדַכָּאָה בְּהוֹן וּלְקַרְבָּא בְּהוֹן יִת
קֶרְבָּנָהוֹן: ל שְׁבַעַת יוֹמִין
יִלְבָּשׁוּן כֹּהֵנָא תַּחְתּוּתָהּ
מִבְּנֵי דִי יַעוּל לְמַשְׁכֵּן זְמָנָא

לְאַהֲרֹן וּמֵאֲשֶׁר לְבָנָיו: כֹּה וְיִהְיֶה לְאַהֲרֹן
וּלְבָנָיו לְחֶק-עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי
תְרוּמָה הִוא וּתְרוּמָה יִהְיֶה מֵאֵת בְּנֵי-
יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שְׁלֵמִיָּהֶם תְּרוּמָתָם לִידוּה:
כֹּס וּבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן יִהְיוּ לְבָנָיו
אַחֲרָיו לְמִשְׁחָה בָּהֶם וּלְמִלֵּא-בָם אֶת-יָדָם:
ל שְׁבַעַת יָמִים יִלְבָּשׁם הַכֹּהֵן תַּחְתּוּ מִבְּנָיו

and his sons. (28) It shall be for Aharon and his sons as an eternal statute from the Children of Israel that this be an elevated offering and [always] will be an elevated offering from the peace-offerings of the Children of Israel as their elevated offering to the Lord. (29) And Aharon's holy garments will remain for his descendants after him, through which they will be instated in [their priestly] office, and with which they will be installed as such. (30) And the one who serves in his place from among his sons, will wear these [garments] for seven

RASHI

רש"י

horizontal plane] (see Rashi on verse 24 above); wenteler in Old French. הוֹרָם — denoting elevation and bringing down (see Rashi on verse 24 above). (28) **As an eternal statute from the Children of Israel** — that peace-offerings go to the owners [of the sacrifice], while they must give the chest and [right hind] thigh to the priest. **כִּי תְרוּמָה** — [The term תְּרוּמָה, “elevated offering”

הוֹרָם. לְשׁוֹן מַעֲלָה וּמוֹרִיד: (כח) לְחֶק עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁהַשְׁלָמִים לְבַעֲלִים וְאֵת הַחֹזֶה וְאֵת הַשּׁוֹק יִתְּנוּ לַכֹּהֵן: כִּי תְרוּמָה הוּא. הַחֹזֶה וְשׁוֹק הוּא: (כט) לְבָנָיו אַחֲרָיו. לְמִי שָׂבָא בְּגִדְלָה אַחֲרָיו: לְמִשְׁחָה. לְהַתְגַּדֵּל בָּהֶם שֵׁשׁ מִשְׁיחָה שְׁהִיא לְשׁוֹן שְׂרָרָה כְּמוֹ לָךְ נִתְּתִים לְמִשְׁחָה. אֵל תִּגְעוּ בְּמִשְׁחֵי: וּלְמִלֵּא בָם אֶת יָדָם. עַל יְדֵי הַבְּגָדִים הוּא מִתְלַבֵּשׁ בְּכֹהֲנָה גְדוּלָּה: (ל) שְׁבַעַת יָמִים. רְצוּפִין: וּלְבָשָׂם

is usually used to refer to the portion of the sacrifice (or produce) that is given to the priest. In our case here, it therefore refers to] these chest and thigh portions [that are to be given to the priest from peace-offerings]. (29) **For his descendants after him** — namely, for the [descendants] who assume the office [of High Priest] after Aharon. **לְמִשְׁחָה** — [does not have the usual meaning of “anointment,” for Aharon's anointment was not performed while he wore these garments (Sifte Chakhamim). Rather, it means:] “Through which they will be instated in [their priestly] office.” For there are instances in Scripture where this word מִשְׁיחָה signifies a “high position,” as in (Numbers 18:8), “I have given them to you for greatness (לְמִשְׁחָה),” and (Psalms 105:15), “Do not touch My great ones (מִשְׁחָה).” **And with which they will be installed as such** — With these garments, he will become enclothed in [and thereby installed into his capacity of] the High Priesthood. (30) **For seven days** — i.e., [for the seven]

לְשֹׁמֵשׂא בְּקֹדֶשׁ: לֹא וְיֵת
דְּכַר קֹרְבָנֵיָא תִּסָּב וּתְבַשֵּׁל יֵת
בְּסִרְיָה בְּאַתֵּר קֹדֶשׁ: לֵב וְיִכּוּל
אַהֲרֹן וּבְנוֹהֵי יֵת בְּסִר דְּכִרָא
וְיֵת לַחֲמָא דִּי בְּסִלָּא לַתְּרַע

אֲשֶׁר יָבֹא אֶל-אֹהֶל מוֹעֵד לְשֶׁרֶת בְּקֹדֶשׁ:
לֹא וְאֵת אֵיל הַמִּלֻּאִים תִּקַּח וּבִשַּׁלְתָּ אֶת-
בְּשָׂרוֹ בַּמָּקֶם קֹדֶשׁ: לֵב וְאָכַל אַהֲרֹן וּבָנָיו
אֶת-בְּשַׂר הָאֵיל וְאֶת-הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בַּסֵּל

days — [he is the one] who will enter the Tent of Appointment to serve in the Holy [inner Sanctum]. (31) Then take the [remainder of the] ram of completeness, and cook its flesh in a holy place. (32) Then Aharon and his sons will eat the ram's meat and the [unleavened] bread that is in the basket, at the

RASHI

רש"י

consecutive [days of his inauguration period (Sifte Chakhamim)]. — ילבושם הכהן — [The meaning here is:] The one from among his sons who will arise to become the High Priest after him, [he will wear the eight garments of the High Priesthood for the seven consecutive days of his inauguration, which will all take place] at the time when they appoint him to become the High priest. אשר יבא אל אהל מועד — [Although אהל מועד usually refers to

הכהן. אשר יקום מבניו תחתיו לכהונה גדולה כשימנהו להיות כהן גדול: אשר יבא אל אהל מועד. אותו כהן המוכן להכנס לפני ולפנים ביום הכפורים וזהו כהן גדול שאין עבודת יום הכפורים כשרה אלא בו: תחתיו מבניו. מלמד שאם יש לו לכהן גדול בן ממלא את מקומו ימנהו כהן גדול תחתיו: הכהן תחתיו מבניו. מכאן ראיה כל לשון כהן לשון פועל עובד ממש לפיכך נגזר תביר נמשך לפניו: (לא) במקום קדש. בחצר אהל מועד

the Sanctuary, where all priests are allowed to enter, here, the reference is to] that very priest who has been prepared to enter the most inner Sanctum on Yom Kippur — and this is none other than the High priest, for the Holy service of Yom Kippur is valid only through him (Yoma 73a). In his place from among his sons — [But only from his sons? No, however,] this teaches us that if a High Priest has a son worthy to fill his place, then [that son will take precedence over all other candidates, and] he must be appointed as the [new] High priest, to fill his [father's] place (Torat Kohanim 16:5). הכהן תחתיו מבניו — [The word כהן is not a noun, for if so, this phrase would read “the priest from among his sons in his place.” That would have necessitated Scripture to have added there “the priest who is to serve” Therefore, the fact that Scripture does not add that phrase] here, is proof [of the general rule] that wherever the word כהן appears in Scripture, it is actually a verb in the present tense, meaning “serves” [and that therefore, our verse means, “the one who serves (הכהן) ...”]. Moreover, this is why the cantillational symbol [of the word הכהן] is a tevir which [always] connects with [a tipcha after it (Be-eir Rechovot), which is the cantillational symbol of] the word that follows it [thus linking הכהן to the next word תחתיו. This fact further proves that תחתיו must mean “who serves in his place,” i.e., that כהן is a verb meaning “serves”] (Levush Ha-Orah; Be-eir Rechovot). (31) In a holy place — namely, in the Courtyard of the Tent of Appointment (see Leviticus 6:9). [While ensuing peace-offerings could be eaten even by non-priests, the flesh of that particular ram was an exception,] for that peace-offering assumed

מִשְׁכַּן זִמְנָא: לֹא יִיכָלוּ יְתוּחִין
 דִּי יִתְכַפֵּר בְּהוֹן לְקַרְבָּא יִתְּ
 קֶרֶבְנָהוֹן לְקִדְשָׁא יְתוּחִין
 וְחִלּוּנִי לֹא יִיכּוֹל אֲרִי קוּדְשָׁא
 אֲנֹן: לֹא וְאִם יִשְׁתָּאֵר מִבְּסַר
 קֶרֶבְנָא וּמִן לֶחֶמָא עַד צִפְרָא
 וְתוֹקִיד יִתְּ דְּאִשְׁתָּאֵר בְּנִזְרָא
 לֹא יִתְאָכַל אֲרִי קוּדְשָׁא הוּא:
 לֹא וְתַעֲבֹד לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו

פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: לֹא וְאָכְלוּ אַתֶּם אֲשֶׁר כֶּפֶר
 בָּהֶם לְמִלָּא אֶת־יָדָם לְקִדְשׁ אַתֶּם וְזֶר
 לֹא־יֹאכֵל כִּי־קִדְשׁ הֵם: לֹא וְאִם־יֹתֵר
 מִבֶּשֶׂר הַמִּלֵּאִים וּמִן־הַלֶּחֶם עַד־הַבֶּקָּר
 וְשִׂרְפֶּתָ אֶת־הַנּוֹתֵר בָּאֵשׁ לֹא יֹאכֵל כִּי־
 קִדְשׁ הוּא: לֹא וְעָשִׂיתָ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו כֹּכָה

entrance to the Tent of Appointment. (33) They will eat these [portions] through which purification was facilitated and [through which they will have] become installed and sanctified. A non-priest must not eat [them], for they are holy [portions]. (34) And if, come morning, there is any left over from the meat of the [ram of] completeness or from the bread, then you must burn that which is left over in fire; it must not be eaten, for it is holy. (35) Thus will you do for

RASHI

the status of holy of holies. (32) **At the entrance to the Tent of Appointment** — [Not literally at the actual entrance of the Sanctuary, but rather,] the entire [Sanctuary] Courtyard is called thus (see Rashi on verse 11 above). (33) **They will eat these [portions]** — [Who will?] Aharon and his sons, for they are the “owners” [i.e., the ones who submitted this sacrifice]. **Through which purification was facilitated** —

for them [i.e., for Aharon and his sons. Through the ram and the bread, they became purified] from their non-priestly status and from all loathsome [acts that they may have committed (Sifte Chakhamim)]. **[Through which they will have] become installed** — [Not through eating the portions (Sifte Chakhamim), but rather,] through [performing the service of] this ram and this bread offering [as was prescribed by God]. **[(Through which they will have) become installed] and sanctified** — [Not that the installation itself brings about the sanctification (Sifte Chakhamim), but rather, that] through [the service of] these inauguration offerings, [Aharon and his sons] became installed and sanctified into the priesthood. **For they are holy [portions]** — [The actual status of these portions are] holy of holies. From here, we derive the Scriptural warning against a non-priest eating [from] holy of holies [i.e., that by doing so, he transgresses a negative commandment] (Makkot 18a), since Scripture gives the reason here, namely, “for they are holy.” (35) **Thus will you do for Aharon and his sons** — [In order to prevent one from thinking that the omission of even one detail from all the installation service should not affect the priests' overall installation (Sifte Chakhamim)],

רש"י

וְשִׂרְפֶּתָ אֶת־הַנּוֹתֵר הָיָה: (לג) פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד. כָּל הַחֹצֵר קְרוֹי בּוֹ: (לד) וְאָכְלוּ אַתֶּם. אַהֲרֹן וּבָנָיו. לְפִי שֶׁהֵם בְּעֲלֵיהֶם: אֲשֶׁר כֶּפֶר בָּהֶם. לָהֶם כָּל זְרוֹת וְתִיעוּב: לְמִלָּא אֶת יָדָם. בָּאֵיל וּלְחֶם הַלֵּל: לְקִדְשׁ אַתֶּם. שֶׁעַל יְדֵי הַמִּלּוּאִים הַלֵּל נִתְמַלְאוּ יְדֵיהֶם וְנִתְקַדְּשׁוּ לְכַהֲנָה: כִּי קִדְשׁ הֵם. קִדְשֵׁי קִדְשִׁים וּמִכָּאן לְמַדְנָה אֶהְרָה לְזֶר הָאוֹכֵל קִדְשֵׁי קִדְשִׁים שֶׁנֶּתַן הַמִּקְרָא טַעַם לְדַבֵּר מִשּׁוּם דְּקִדְשׁ הֵם: (לה) וְעָשִׂיתָ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו כֹּכָה. שָׁנָה הַכְּתוּב וְכַפֵּל

כִּדִּין כָּכֹל דִּי פְקֻדֵּי יָתֵד
שִׁבְעַת יוֹמֵין תִּקְרַב קִרְבָּנֵהוּן:
לוֹ וְתוֹרֵא דְחִטָּאתָא תַעֲבֹד
לְיוֹמָא עַל כַּפּוּרֵיָא וְתִדְכִּי עַל
מִזְבֵּחָא בְּכַפּוּרֵיתָךְ עֲלוּהִי
וְתִרְבִּי יִתִּיה לְקִדְשׁוּתִיהָ:
לוֹ שִׁבְעַת יוֹמֵין תִּכְפֹּר עַל

כָּל אֲשֶׁר-צִוִּיתִי אֹתְךָ שִׁבְעַת יָמִים
תַּמְלֵא יָדְךָ: לוֹ וּפָר חֲטָאת תַעֲשֶׂה לְיוֹם
עַל-הַכֹּפָרִים וְחֲטָאת עַל-הַמִּזְבֵּחַ בְּכַפֶּרְךָ
עָלָיו וּמִשַּׁחַת אֹתוֹ לְקִדְשׁוֹ: לוֹ שִׁבְעַת יָמִים

Aharon and his sons, just like all that I have commanded you. You will perform their installation [service] for seven days. (36) And you will perform [the service of] a sin-offering bull every [inauguration] day, for the purpose of atonement; and by purifying the altar, you will atone for it. And you will anoint it to sanctify it. (37) For a seven-day period, you will provide atonement

RASHI

רש"י

Scripture here repeats and reiterates to invalidate, [thereby emphasizing] that if [even] one element is omitted from the procedure described herein, the priests will not be considered installed in their priestly office, and any service they might perform is invalid (Yoma 5a). אתכה — is equivalent to אותך, “you.” You will perform their installation [service] for seven days — [Not that you must perform this service once, over the seven-day period (Siftei Chakhamim), but rather, you must repeat] this whole service and all these [installation] sacrifices

לעבב שאם חסר דבר אחד מכל האמור בענין לא נתמלאו ידיהם להיות כהנים ועבודתם פסולה: אתכה. כמו אותך: שבעת ימים תמלא וגו'. בענין הזה ובקרבנות הללו בכל יום: (לו) ופר חטאת תעשה לכל יום: על הכפרים. בשביל הכפרים לכפר על המזבח מכל זרות ותעוב ולפי שנאמר שבעת ימים תמלא ידך אין לי אלא דבר הבא בשבילם כגון האילים והלחם. אבל הבא בשביל המזבח כגון פר שהוא לחטוי המזבח לא שמענו לכך הוצרך מקרא זה. ומדרש תורת כהנים אומר כפרת המזבח הוצרכה שמה התנדב איש דבר גזול במקלכת המשכן והמזבח: וחטאת. ותדכי לשון

on each and every day [for seven days]. (36) And you will perform a sin-offering bull — every [inauguration] day [as signified by the word ליום here]. על הכפרים — [means:] For the purpose of (על) atonement, i.e., to provide atonement for the altar from any alien status and abomination (see below). Now, since Scripture states (preceding verse) “You will perform their installation [service] for seven days,” I only know to perform [for seven days,] that which facilitates the [personal purification of] the priests themselves, namely, the rams and the bread-offerings. However, Scripture had not yet specified to perform [for seven days,] that which facilitates the [atonement of the] altar, namely, the bull [which was brought] for purifying the altar. This is why our verse here is necessary. [Now, what does atonement for the altar mean?] Midrash Torat Kohanim explains (Sifra Vayikra 8:14) that [unlike the atonement needed for Aharon and his sons (see Rashi on verse 33 above),] the “atonement” here for the altar was necessary in case someone had donated a stolen item for the construction of the Sanctuary and [that stolen material became incorporated into] the altar. וחטאת — [understood as it is translated by Onkelos, namely:] “And purify.” [And how was the altar actually purified?] It was the application of blood [to the top of the altar] with [the priest's] finger that is called חטוי (see verse 12 above). And

מִדְבַּחַּא וּתְקַדֵּשׁ יְתִיהּ וְיִהִי
מִדְבַּחַּא קֹדֶשׁ קוֹדֶשִׁיא כָּל
דִּיקְרַב בְּמִדְבַּחַּא יִתְקַדֵּשׁ:
לֹא וְרִין דִּי תַעֲבֵד עַל מִדְבַּחַּא

תִּכְפֹּר עַל-הַמִּזְבֵּחַ וְקִדְשָׁתָּ אֹתוֹ וְיִהִי
הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קִדְשִׁים כָּל-הַנִּגַּע בַּמִּזְבֵּחַ
יִקְדָּשׁ: ׀ שְׂשִׁי לֹא וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל-

for the altar and sanctify it. And the altar will be holy of holies — anything that touches the altar will become holy. (38) And this is what you will offer

RASHI

you will anoint it — *with the Anointment Oil* (see Exodus 30:22-33 and Rashi on 28:41 above). All the anointments were done in the form of a “khi” i.e., a Greek כ [which is like our letter ך in the Holy Language] (see Rashi on verse 2 above). (37) **And the altar will be holy [of holies]** — *And what is [the nature] of its holiness? [As our verse continues:] “anything that touches the altar will become holy” — even an invalidated sacrifice that had been put upon the altar, becomes sanctified such that [although it*

should not have been put up there in the first place, nevertheless,] it must not be removed. Now, since our verse states, “anything that touches the altar will become holy,” I would assume that this includes not only sacrifices that are [anyway] fit but also those which were not fit [before they were submitted as a sacrifice]. For example, something that became invalidated [as a sacrifice] outside the Sanctuary precincts [i.e., before it was even brought there], for instance, a male animal that had cohabited with a woman or a female animal with which a man had cohabited, or an animal set apart [for idolatrous purposes], or one that had been worshipped [as an idol], or a tereifah [i.e., one with a fatal disease or fatal wound], and other similar cases. [But this assumption is incorrect, and] Scripture, therefore, continues immediately after our verse (to describe the daily burnt-offerings in the next verse), “And this is what you will offer [on the altar],” [the juxtaposition here, teaching us:] Just as a [properly performed] burnt-offering is fit, so, too, [the altar can only sanctify] any fit [sacrifice], i.e., one which had previously been fit but had become invalidated only after it had been brought into the precincts of the Sanctuary Courtyard, [Anything that was unfit before it was brought in, however, will remain invalidated and must be removed from the altar if unlawfully put on.] Examples [of cases that will be sanctified by the altar,] are: Sacrificial [portions or blood] that had been left overnight [without these portions having been placed, or the blood splashed, upon the altar (Siftei Chakhamim)], or that had been taken out [of their prescribed holy area, within which they must remain], or that had become impure [since brought in], or [an animal] that had been slaughtered by someone who had the intention [at the time of slaughtering,] to later eat or burn the sacrifice after its prescribed time-limit or to

רש"י

מִתְנַת דָּמִים הַנְּתוּנִים בְּאַצְבַּע קְרוֹי חֲטוּי: וּמִשְׁחָתָּ אֹתוֹ. בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְכָל הַמִּשְׁיחוֹת בְּמִין כ"ף יְנִינִת: (לו) וְיִהִי הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ. וְמָה הִיא קִדְשָׁתוּ כָּל הַנִּגַּע בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ אֶפְלוּ קְרָבָן פְּסוּל שְׁעֵלָה עָלָיו קִדְשׁוֹ הַמִּזְבֵּחַ לְהַכְשִׁירוֹ שְׁלֹא יֵרֵד מִתּוֹךְ שְׁנֶאֱמַר כָּל הַנִּגַּע וְגו' יִקְדָּשׁ שׁוֹמֵעַ אֲנִי בֵּין רְאוּי בֵּין שְׁאִינוּ רְאוּי כְּגוֹן דְּבַר שְׁלֹא הָיָה פְּסוּלוֹ בְּקֹדֶשׁ כְּגוֹן הָרֹבֵעַ וְהַנִּרְבָּע וּמוֹקֶצֶה וְנִעְבֵּד וְהִטְרַפָּה וְכִיּוּצָא בְּהֵן ת"ל וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה הַסִּמּוּף אַחֲרָיו מֵה עוֹלָה רְאוּיָה אֶף כָּל רְאוּיָה שְׁנֶרְאָה לוֹ כְּבֵר וּנְפֹסֶל מִשְׁבָּא לַעֲזָרָה כְּגוֹן הֶלֶן וְהִיּוּצָא וְהִטְמָא וְשִׁנְשֻׁחַט בְּמַחֲשַׁבֶּת חוּץ לְזִמְנוֹ

אֲמַרִּין בְּנֵי שָׁנָה תָּרִין לְיוֹמָא
תְּדִירָא: לט ית אֲמַרָא חָד
תַּעֲבֵד בְּצִפְרָא וְיִת אֲמַרָא
תְּנִינָא תַּעֲבֵד בֵּין שְׁמִשְׁיָא:
מ וְעֶסְרֻנָּא סִלְתָּא דְּפִילָא
בְּמִשְׁחָא כְּתִישָׁא רַבְעוֹת הִינָּא
וְנִסְכָּא רַבְעוֹת הִינָּא חֲמָרָא

הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנַיִם לְיוֹם
תָּמִיד: לט אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר
וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים:
מ וְעֶשְׂרֹן סֹלֶת בָּלוּל בְּשֶׁמֶן כָּתִית רֶבַע
הֶהֱיָן וְנִסָּךְ רַבִּיעֵת הֶהֱיָן יֵין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד:

on the altar: Two lambs [each] one year old, every day, always. (39) You will offer the first lamb in the morning, and you will offer the second lamb in the afternoon. (40) For each lamb, [offer] one tenth [of an *Eifah*] of fine flour mixed up with one quarter of a *hin* of pressed [olive] oil, and a libation of one quarter

RASHI

eat it outside of its prescribed [holy] area [within which it must be eaten], and other similar cases (Zevachim 83a; Torat Kohanim beginning of Tzav). — **ועֶשְׂרֹן סֹלֶת** (40) — *[עֶשְׂרֹן, literally, “one tenth” signifies] one tenth of an eifah. [Now, since an eifah’s volume is equivalent to that of 432 eggs (see Sifte Chakhamim), one tenth of an eifah is therefore equivalent in volume to] forty-three and one fifth eggs. Pressed [olive] oil —*

*[In the case of the oil for the Menorah, only pressed olive oil must be used (see Exodus 27:20 and Rashi there). Here, however,] when Scripture states “pressed” oil, this does not mean that we are obligated [to use only pressed oil here in meal-offerings], but rather, [it is stated, to teach us that pressed oil] is indeed fit to be used [in this context]. [And why would one have thought that pressed oil might not be used here?] Because Scripture states (ibid.) [that the Menorah must have] “pressed olive oil ... for illumination,” which might have implied that only for illumination [may pressed oil be used], but not for meal-offerings. Thus, one may have [erroneously] concluded that it [pressed oil] is invalid for use in meal-offerings. Scripture, therefore, says “pressed” here [to teach us that although there is no obligation to do so, nevertheless pressed oil may also be used for meal-offerings]. And [regarding the Menorah,] the expression “pressed olive oil ... for illumination” is used only to exclude meal-offerings from the actual obligation of using pressed oil, for indeed even oil that was produced by crushing [the olives between] millstones is fit for use in meal-offerings (Menachot 86a). **One quarter of a hin** — is equivalent [in volume] to three log [a log equals six eggs]. **And a libation [... of wine]** — [to be poured] into the bowls, just as we have learned in Tractate Sukkah (48a): There were two silver bowls on top of the altar, [one for wine and the other for water. And] each had a [spout that protruded from it, bored through with a] hole [out of*

רש"י

וְחֹץ לְמִקְוָמוֹ וְכִיּוּצָא בְּהֹן: (מ) וְעֶשְׂרֹן סֹלֶת.
עֲשִׂירִית הָאֵיפָה מ"ג בִּיצִים וְחֹמֶשׁ בִּיצָה: בְּשֶׁמֶן
כָּתִית. לֹא לְחֻבָּה נֶאֱמַר כָּתִית אֲלֵא לְהַכְשִׁיר לְפִי
שְׁנֵאֲמַר כָּתִית לְמֵאוֹר וּמִשְׁמַע לְמֵאוֹר וְלֹא לְמִנְחוֹת
יָכוֹל לְפָסְלוֹ לְמִנְחוֹת ת"ל כָּאֵן כָּתִית וְלֹא נֶאֱמַר
כָּתִית לְמֵאוֹר אֲלֵא לְמַעַט מִנְחוֹת שְׁאִין צָרִיךְ כָּתִית
שְׁאֵף הַטָּחוֹן בְּרִיחִים כְּשֶׁר בְּהֹן: רֶבַע הֶהֱיָן. שְׁלֹשָׁה
לוּגִין: וְנִסָּךְ. לְסַפְלִים כְּמוֹ שֶׁשְׁנֵינוּ בְּמִסְכַּת סָכָה שְׁנֵי
סַפְלִים שֶׁל כֶּסֶף הָיוּ בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ וּמִנוֹקְבִים כְּמִין

לֹאמְרָא חָד: מֵא וְיֵת אִמְרָא
תְּנִינָא תַעֲבֵד בֵּין שְׁמַשׁיָא
כְּמִנְחַת צִפְרָא וּכְנִסְכָּה תַעֲבֵד
לָהּ לְאַתְקַבְּלָא בְרַעְוָא קִרְבְּנָא
קִדְם יִי: מִב עֲלֵתָא תְדִירָא
לְדְרִיכֹן בְּתַרְע מִשְׁכֵּן זְמַנָּא
קִדְם יִי דְאַזְמֵן מִימְרֵי לְכוֹן
תַּמָּן לְמַלְלָא עֲמֹד תַּמָּן:

מֵא וְיֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים
כְּמִנְחַת הַבֶּקָר וּכְנִסְכָּה תַעֲשֶׂה-לָּהּ לְרִיחַ
נִיחָח אִשָּׁה לִידוּהָ: מִב עֲלֵת תַּמִּיד
לְדֹרֹתֵיכֶם פֶּתַח אֹהֶל-מוֹעֵד לִפְנֵי יְדוּהָ
אֲשֶׁר אֹמַעַד לָכֶם שָׁמָּה לְדַבֵּר אֵלֶיךָ שָׁם:

of a *hin* of wine. (41) You will offer the second lamb in the afternoon; and you will offer for it the same meal-offering as the morning and the same as its libation, as a pleasing fragrance, a fire-offering to the Lord. (42) A continuous burnt-offering throughout your generations, [offered] at the entrance to the Tent of Appointment, before the Lord, the place where I shall make an appointment

RASHI

רש"י

which the liquid would flow, these two hollow spouts appearing] like some sort of narrow nostril [coming out of the bowl]. He would pour the wine into its bowl, and it would flow down [the spout], coming out of the "nostril," and falling onto the top surface of the altar. From there, the wine went down draining channels in the altar of the permanent Holy Temple, while in the case of the copper altar [in the desert's Sanctuary], the wine went

שְׁנֵי חוֹטָמִים דְּקִים נוֹתֵן הַיֵּין לְתוֹכוֹ וְהוּא מְקַלָּח
וְיוֹצֵא דְרָךְ הַחוֹטָם וְנוֹפֵל עַל גֵּג הַמִּזְבֵּחַ וּמִשָּׁם יוֹרֵד
לְשִׁיתֵין בְּמִזְבֵּחַ בֵּית עוֹלָמִים. וּבְמִזְבֵּחַ הַנֶּחֱשֵׁת יוֹרֵד
מִן הַמִּזְבֵּחַ לְאַרְץ: (מֵא) לְרִיחַ נִיחָח. עַל הַמִּנְחָה
נֶאֱמַר שְׁמִנְחַת נִסְכִּים בָּלָה כְּלִיל וְסֹדֶר הַקִּרְבָּתָם
הָאֲבָרִים בְּתַחֲלָה וְאַחֲ"כ הַמִּנְחָה שְׁנֹאמַר עֲלֶיהָ
וּמִנְחָה: (מִב) תַּמִּיד. מִיּוֹם אֶל יוֹם וְלֹא יִפְסִיק יוֹם
בְּנִתְיָיִם: אֲשֶׁר אֹמַעַד לָכֶם. כְּשֶׁאֲקַבֵּעַ מוֹעֵד לְדַבֵּר
אֵלֶיךָ שָׁם אֲקַבֵּעֵנּוּ לְבֹא וְיֵשׁ מִרְבוּתֵינוּ לְמַדִּים מִכָּאן

from the altar, [directly] onto the ground. (41) As a pleasing fragrance — [This expression signifies that an offering is totally burned on the altar. Now, if so, one might erroneously think that the expression here is referring to the actual lamb, which is indeed to be totally burned on the altar, and therefore, not referring to the meal-offering. For just as all other meal-offerings are not totally burned on the altar (see Leviticus 2:3,10), so, too, here, one might conclude, that this meal-offering brought with the libations of a sacrifice is also not totally burned. However, this is incorrect, and the expression "a pleasing fragrance" is] referring here to the actual meal-offering itself, for meal-offerings that are brought with the libations of sacrifices, are indeed to be totally burned [on the altar] (Siftei Chakhamim). They are to be offered in the following order: First the sacrificial portions [of the animal] are offered, and after that, the meal-offering, for Scripture states (Leviticus 23:37), "a burnt-offering and [its] meal-offering" [i.e., in that order]. (42) Continuous — [i.e., to be offered] every single day, without ever interrupting a day in between. אֲשֶׁר אֹמַעַד לָכֶם — [Says God to Moshe here:] When I shall make an appointed time (מוֹעֵד) to speak with you, it is there, that I shall come for that set meeting. [And which place is referred to here?] Some of our Rabbis learn from here, that [since this passage had been talking about the Sanctuary's altar,

מג ואזמן מימרי תמן לבני
 ישראל ויתקדש ביקרי:
 מד ואקדש ית משכן ומנא וית
 מדבחה וית אהרן וית בנוהי
 אקדש לשמשא קדמי:
 מזה ואשרי שכןתי בגו בני
 ישראל ואהוי להון לאלה:
 מו וידעון ארי אנא יי אלהון
 די אפקית יתהון מארעא

מג ונַעַדְתִּי שְׁמָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ
 בְּכַבְדִּי: מד וקִדְשְׁתִּי אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־
 הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־אֶהֱרֹן וְאֶת־בָּנָיו אֲקַדֵּשׁ לְכַהֵן
 לִי: מזה וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיִּיתִי
 לָהֶם לֵאלֹהִים: מו וידעוּ כִּי אֲנִי יְדוּהָ
 אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְּכֶם מֵאֶרֶץ

with you, to speak with you there. (43) It is there that I shall set My appointment [to speak] with the Children of Israel, and it will become sanctified through My glory. (44) I shall sanctify the Tent of Appointment and the altar, and I shall sanctify Aharon and his sons, to serve Me. (45) And I shall dwell within the Children of Israel, and I shall be a God for them. (46) And they will know that I am the Lord their God, Who took them out from the land

RASHI

רש"י

therefore,] it was from above the copper altar that the Holy One, Blessed is He, would speak with Moshe, i.e., once the Sanctuary had been erected. While others teach that it was from above the Lid [of the Ark that God spoke with Moshe], as the verse says (25:22), "I shall speak with you from above the Lid [from between the two Cherubim that are upon the Ark of Testimony]" (and see Rashi there). Thus, [according to these Rabbis,] the phrase in our verse here "the place where I

שמעל מזבח הנחשת היה הקב"ה מדבר עם משה משהוהם המושכן וי"א מעל הכפרת כמו שנאמר ודברתי אתך מעל הכפרת. ואשר אעזר לכם האמור כאן אינו אמור על המזבח אלא על אהל מועד הנזכר במקרא: (מג) ונעדתני שמה. אתועד עצמם בדבור במלך הקובע מקום מועד לדבר עם עבדיו שם: ונקדש. המושכן: בכבדי. שתשרה שכינתי בו. ומ"א אל תקרי בכבודי אלא במכובדי במכובדים שלי כאן רמז לו מיתת בני אהרן ביום הקמתו וזהו שאמר משה הוא אשר דבר ה' לאמר

shall make an appointment with you," is not referring to the altar, but rather, to the Tent of appointment which was mentioned earlier in our verse (Beraita d'Melekhet HaMishkan at end).

(43) ונַעַדְתִּי שְׁמָה — [It is there that] I shall set My appointment with them to speak [with them], just like a [mortal] king fixes an appointed place and time to speak with his servants.

And it will become sanctified — i.e., the Sanctuary [will become sanctified] **Through My glory** — for there, My Divine Presence will reside, [and thereby, the Sanctuary will become sanctified (Siftei Chakhamim)]. And the Midrash Aggadah [expounds our verse homiletically, as follows]: Do not render the word here בכבדי, "Through My glory," but rather, read it as meaning במכובדי, i.e., "[And the Sanctuary will become sanctified] through My honored ones." Here, then, God is alluding to Moshe regarding the death of Aharon's [two] sons, [Nadav and Avihu, that was to occur] on the day when the Sanctuary was erected (see Leviticus 10:1-2). And this is what Moshe meant, when he said [to Aharon] (Leviticus 10:3), "This is what the Lord had spoken, when He said, I shall be sanctified through My

דְּמִצְרַיִם לְאֶשְׂרָאָה שְׁכַנְתִּי
בִּיְנֵיהוֹן אָנָּה יי אֱלֹהֵהוֹן:
א וְתַעֲבֹד מִדְּבַחַת לְאַקְטָרָא
עֲלוּהִי קִטְרֶת בּוֹסְמִיָּא דְּאָעִי
שְׁטִין תַּעֲבֹד יְתִיה: ב אֲמָתָא
אַרְכִּיָּה וְאֲמָתָא פְּתִיָּה מִרְבַּע
יְהִי וְתִרְתִּין אֲמִין רוֹמִיָּה מְנִיָּה
קִרְנוּהִי: ג וְתַחֲפִי יְתִיה דְּהַב
דְּכִי יֵת אֲגָרִיָּה וְיֵת כְּתֻלֹהִי
סְחֹר סְחֹר וְיֵת קִרְנוּהִי
וְתַעֲבֹד לִיָּה דִּיר דְּדֶהַב סְחֹר
סְחֹר: ד וְתִרְתִּין עֲזָקִין דְּדֶהַב
תַּעֲבֹד לִיָּה מִלְרַע לְדִירִיָּה עַל
תִּרְתִּין וְיִתִּיָּה תַּעֲבֹד עַל תִּרְתִּין

מִצְרַיִם לְשִׁכְנִי בְּתוֹכָם אֲנִי יְדוּהָ אֱלֹהֵיהֶם:
פ שְׁבִיעִי ל א וְעָשִׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְטָר קִטְרֶת עֲצֵי
שִׁטִּים תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ: ב אֲמָה אֲרָכּוּ וְאֲמָה
רָחְבוּ רְבוּעַ יִהְיֶה וְאֲמָתַיִם קָמְתוּ מִמֶּנּוּ
קִרְנָתָיו: ג וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר אֶת־גִּגְיוֹ
וְאֶת־קִירָתָיו סָבִיב וְאֶת־קִרְנָתָיו וְעָשִׂיתָ לוֹ
זָר זָהָב סָבִיב: ד וּשְׁתֵּי טַבַּעֲתֵי זָהָב
תַּעֲשֶׂה־לוֹ וּמִתַּחַת לְזָרוֹ עַל שְׁתֵּי צִלְעֹתָיו
תַּעֲשֶׂה עַל־שְׁנֵי צַדָּיו וְהָיָה לְבָתִּים לְבָדִים

of Egypt, that I may dwell within them. I am the Lord their God. **30** (1) And you will make an Altar on which to bring incense up in smoke; make it out of acacia wood. (2) Its length will be one cubit, and its width one cubit; it will be square, and have a height of two cubits. And its horn [like projection]s must [also] be [made] from [the same original un]it. (3) And you will cover it with pure gold — [on] its top surface and its walls all around, and [on] its horn [like projection]s; and you will make a golden crown for it, all around. (4) And make two golden rings for it, under its crown, on its two [diagonally opposite] corners that are on its two sides. This will act as housings for the rods, with

RASHI

רש"י

chosen ones" and where did He speak [here in our verse] "and it will become sanctified through My honored ones." (Torat Kohanim 10:36; Zevachim 115b) (46) That I may dwell within them — [i.e., besides freedom from bondage, I took them out of Egypt] for the [additional] purpose of My dwelling

among them (Gur Aryeh). 30 (1) מקטר קטרת — [means:] On which to bring incense up in smoke. (3) [On] its top surface — This [internal] altar had a [proper] top surface, but the [external] altar used for the [daily] burnt-offerings did not have a [permanent] top surface [structure, for it was made with a hollow center (see Exodus 27:5 and Rashi there)]. Rather, they filled its hollow [center] with earth every time they encamped [and took out the earth when they moved on] (Mekhilta 20:21). A golden crown — [The golden crowns on the Ark and Table symbolize the Crowns of Torah and Majesty respectively (see Rashi on Exodus 25:11,24), while here, this one] symbolizes the Crown of Priesthood (see Mishnah Avot 4:17; Yoma 72b). (4) צלעתי — [While this word usually means "sides" (see Rashi on Exodus

בְּקִרְבִּי אֶקְדֹּשׁ וְהִיכֵן דְּבַר וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי: (מו) לְשִׁכְנִי בְּתוֹכָם. עַל מִנָּה לְשִׁכּוֹן אֲנִי בְּתוֹכָם: (א) מִקְטָר קִטְרֶת. לְהַעֲלוֹת עָלָיו קִטּוֹר עֲשֵׂן סְמִימִם: (ג) אֶת גִּגְיוֹ. זֶה הָיָה לוֹ גַּג אֶבֶל מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה לֹא הָיָה לוֹ גַּג אֶלָּא מִמָּלְאִים חָלְלוּ אֶדְמָה בְּכָל חֲנִיתָם: זָר זָהָב. סִימָן הוּא לְכַתֵּר בְּהוֹנָה: (ד) צִלְעֹתָיו. כָּאֵן

סִטְרוֹהִי וַיְהִי לְאַתְרָא לְאַרְיִחִיא
לְמַטְלָא יְתִיה בְּהוֹן: ה' וְתַעֲבֹד
יֵת אַרְיִחִיא דְּאֵעִי שְׁטִין וְתַחֲפִי
יְתִהוֹן דְּהִבָּא: ו' וְתַתֵּן יְתִיה
קֶדֶם פְּרָכְתָּא דִּי עַל אֲרוֹנָא
דְּסִהְדוּתָא לְקֶדֶם כְּפָרְתָא דִּי
עַל סִהְדוּתָא דִּי אֲזֻמֵּן מִימְרִי
לִךְ תַּמָּן: ז' וַיִּקְטֹרַע עֲלוֹהִי אֶהָרֹן
קִטְרֶת בּוֹסְמִין בְּצֶפֶר בְּצֶפֶר
בְּאַתְקִנּוּתִיה יֵת בּוֹצִינִיא
יִסְקַנָּה: ח' וּבְאֵדִלְקוּת אֶהָרֹן יֵת

לְשֵׂאת אֹתוֹ בַּהֲמָה: ה' וַעֲשִׂיתָ אֶת־הַבָּדִים
עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב: ו' וּנְתַתָּה אֹתוֹ
לִפְנֵי הַפָּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל־אֹרֶן הָעֵדוּת לִפְנֵי
הַכְּפֹרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת אֲשֶׁר אוֹעֵד לְךָ
שָׁמָּה: ז' וְהִקְטִיר עָלָיו אֶהָרֹן קִטְרֶת סַמִּים
בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר בְּהִיטִיבוֹ אֶת־הַנֵּרֹת
יִקְטִירֵנָה: ח' מִפְטִיר ה' וּבַהֲעֵלֶת אֶהָרֹן אֶת־הַנֵּרֹת

which to carry it. (5) And you will make the rods out of acacia wood, and cover them with gold. (6) And you will place it before the Cloth Partition that is by the Ark of Testimony, in line with the Lid that is upon the Testimony, the place where I shall set appointments with you. (7) And upon it, Aharon will bring perfume incense up in smoke; each and every morning, when he cleans out the lamps, he will bring this [incense] up in smoke. (8) And [also] when Aharon

RASHI

רש"י

25:12.)] here, it means "corners," just as it is translated [by Onkelos. And the fact that *צלעתי* does not mean "sides," is indicated in our very verse,] because Scripture here already states "on its two sides (צדיו)." [Thus, the meaning here is:] On its two [diagonally opposite] corners that are on its two sides (Maseh Chosheiv). **This will act** — i.e., the manufacture of these rings [will act as housings]. **לבתיים לבדים** — [literally,

הוא לשון זוויות בתרגומו לפי שנאמר על שני צדיו על שתי זוויותיו שבשני צדיו: והיה. מעשה הטבעות האלה: לבתיים לבדים. לכל בית תהיה הטבעת לכך: (ו) לפני הפרכת. שמה תאמר משוך מכנגד הארון לצפון או לדרום תלמוד לומר לפני הכפרת מכונן כנגד הארון מבחוץ: (ז) בהיטיבו. לשון נקוי הקזיבין של המנורה מדשן הפתילות שנשרפו בלילה והיה מטיבן בכל בקר ובקר: הנרת. לוצי"ש בלע"ז וכן כל נרות האמורות במנורה חוץ

this verse could be mistakenly read as "This will act as housings and as rods." However, the meaning here is:] Each ring will be a housing for a rod. (6) **Before the Cloth Partition [... in line with the Lid]** — One might have [erroneously] suggested that [as long as this incense altar is positioned in front of the Cloth Partition,] it need not be placed in line with the Ark, but rather, [somewhat] north or south of it. Scripture, therefore, continues here "in line with the Lid" — i.e., it must be directly in line with the Ark, but outside [the Partition] (Beraita d'Melekhet HaMishkan 4). (7) **בהיטיבו** — [This term] signifies cleaning out the kindling-cups of the Menorah (see Exodus 25:38) from the ashes of the wicks that had burnt throughout the [previous] night. Aharon would clean these out (מיטיבו) each and every morning. **הנרת** — *Luces* in Old French (lamps), and in fact, this is the meaning of the word *נרות* whenever it is mentioned in connection with the Menorah, except for the instances where

בּוֹצִינִיָּא בֵּין שְׁמֵיָּא יִסְקְנָה
קְטֹרֶת בּוֹסְמִיָּא תִּדְרִיא קֹדֶם יי
לְדְרִיכוֹן: ט לֹא תִסְקֹן עֲלוּהִי
קְטֹרֶת בּוֹסְמִין נּוֹכְרֵאִין וְעֲלֹתָ
וּמִנְחָתָא וְנִסְכָּא לֹא תִנְסְכוֹן
עֲלוּהִי: י וְיִכְפֹּר אֹהֶרֶן עַל
קַרְנוֹהִי חֹדָא בִּשְׁתָּא מִדְּמָא
חֲטָאת כּפּוּרִיָּא חֹדָא בִּשְׁתָּא

בֵּין הָעֲרִבִים יִקְטִירְנָה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי
יְדֹה לְדֹרֹתֵיכֶם: ט לֹא־תַעֲלוּ עָלָיו קְטֹרֶת
זֶרֶה וְעֹלָה וּמִנְחָה וְנִסֵּךְ לֹא תִסְכוּ עָלָיו:
י וְיִכְפֹּר אֹהֶרֶן עַל־קַרְנֹתָיו אַחַת בַּשָּׁנָה מִדָּם
חֲטָאת הַכֹּפָרִים אַחַת בַּשָּׁנָה יִכְפֹּר עָלָיו

kindles the [Menorah] lights in the afternoon, he will burn this [incense, thereby] always having incense before the Lord, throughout your generations. (9) Do not bring alien incense upon it; nor [must you offer on it] a burnt-offering, a meal-offering or pour a libation-offering upon it. (10) And Aharon will provide atonement upon its horn [-like projection]s once a year, from the blood of the Atonement sin-offering. [Only this] one time in the year will you provide atonement upon it, throughout your generations. It is

RASHI

the verse also adds the term העֲלָא [literally, “bringing up,”] in which case, it denotes “kindling” [a flame, literally, causing a flame to light up] (see e.g., next verse). (8) וּבִהְעֵלָת — [means:] When he kindles these [lamps], to cause their flames to rise (עלה). He will burn this [incense] — Every day [a maneh's worth of incense was to be used]; he burnt a half a maneh in the morning (preceding verse) and a half a maneh in the afternoon (our verse; Keritot 6b).

(9) Do not bring ... upon it — i.e., upon this [internal incense] altar. Alien incense — namely, any [types of] incense that had been donated [by some individual, for] all these are considered “alien” to this altar, with the exception of this [type, namely, קטרת הסמים mentioned in verse 7 above (and see verses 34-38 below)] (see Menachot 50b). וְעֹלָה וּמִנְחָה — [could be understood erroneously to mean that a burnt-offering or meal-offering may be offered on it. Rather, the word לֹא, “do not” at the beginning of our verse also applies to these, and the meaning is:] “nor [must you offer on it] a burnt-offering or a meal-offering.” A “burnt-offering” here refers to an animal or bird sacrifice while a “meal-offering” here refers to one of bread. (10) And Aharon will provide atonement — [by] application of blood [“upon its horn-like projections”]. Once a year — namely, on Yom Kippur. This is what is referred to, when the verse in מוֹת אַחֲרֵי מוֹת (Leviticus 16:18), “And he will then go out to the altar that is before the Lord, and effect atonement upon it: [He will take some of the bull's blood and some of the he-goat's blood ...].” The Atonement sin-offering — This refers

רש"י

מִמְקוֹם שְׁנֵאֲמַר שֶׁמֶּהֱעֲלָא שְׁהוּא לְשׁוֹן הַדִּלְקָה:
(ח) וּבִהְעֵלָת. כְּשִׁידְלִיקֶם לְהַעֲלוֹת לְהַבְתֵּן:
יִקְטִירְנָה. בְּכָל יוֹם פָּרַס מִקְטִיר שַׁחֲרִית וּפָרַס מִקְטִיר
בֵּין הָעֲרִבִים: (ט) לֹא תַעֲלוּ עָלָיו. עַל מִזְבֵּחַ זֶה:
קְטֹרֶת זֶרֶה. שׁוֹם קְטוֹרֶת שֶׁל נִדְבָה בְּלֶן זֵרוֹת לוֹ חוּץ
מִזֶּה: וְעֹלָה וּמִנְחָה. וְלֹא עֹלָה וּמִנְחָה. עֹלָה שֶׁל
בְּהֵמָה וְעוֹף וּמִנְחָה הִיא שֶׁל לָחֶם: (י) וְיִכְפֹּר אֹהֶרֶן.
מִתּוֹן דְּמִים: אַחַת בַּשָּׁנָה. בְּיוֹם הַכּוֹפָרִים. הוּא שְׁנֵאֲ
בְּאַחֲרֵי מוֹת וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' וְיִכְפֹּר
עָלָיו: חֲטָאת הַכֹּפָרִים. הֵם פֶּר וְשִׁעִיר שֶׁל יוֹם

לְדַרְתֵּיכֶם קֹדֶשׁ-קֹדָשִׁים הוּא לִידוּהָ: פפפ
 כִּפּוּר עֲלוּהֵי לְדַרְכֵּיכֶם קֹדֶשׁ
 קוֹדֶשִׁין הוּא קֹדֶשׁ יי: פ פ פ

sanctified for [only these] holy offerings to the Lord.

RASHI

רש"י

הכפורים המכפרים על טומאת מקדש וקדשיו: **קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים**. המזבח מקדש לדברים הללו בלבד ולא לעבודה אחרת:
to the bull and he-goat of Yom Kippur (see Leviticus 16:18-19), which come to provide atonement for sins regarding defilement of the Sanctuary and its holy items [i.e., if a priest knew he was in an impure state but inadvertently entered the Sanctuary or ate of holy sacrificial food, or if he wilfully entered the Sanctuary or ate of holy food but was not aware of his impure state (Sifte Chakhamim)] (see Rashi and Mizrahi on verse 16 there; Shevuot 2b). קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים — [literally, "holy of holies;" however, this is not to be understood as such here (Mizrahi; Gur Aryeh). Rather, the meaning here is:] This [internal incense] Altar is sanctified (קֹדֶשׁ) exclusively for these [holy] offerings (קֹדָשִׁים) [namely, the incense brought twice daily and the once-a-year blood application for atonement] — and not for any other service [upon it].

הפטרת תצוה

ביחזקאל פרק מג

בפרשת זכור מפטירין של פרשת זכור

י אתה בן־אדם הִגַּד אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת־הַבַּיִת וַיִּכְלְמוּ מַעֲוֹתֵיהֶם וּמִדָּדוֹ אֶת־תִּכְנִיתוֹ: יא וְאִם־ נִכְלְמוּ מִכָּל אֲשֶׁר־עָשׂוּ צִוְּתָהּ הַבַּיִת וּתְכִינֹתָו וּמוֹצָאֵיו וּמוֹכָאֵיו וְכִלְ־צִוְּתָו וְאֵת כָּל־חֻקֹּתָיו וְכִלְ־צִוְּתָו וְכִלְ־תִּזְוֹתָו הוֹדַע אֹתָם וּבָתֵּב לַעֲיִינֵיהֶם וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־כָּל־צִוְּתָו וְאֵת־כָּל־חֻקֹּתָיו וַעֲשׂוּ אֹתָם: יב וְאֵת תִּזְוֹת הַבַּיִת עַל־רֹאשׁ הָהָר כֹּל־גָּבֹל סָבִיב סָבִיב קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים הִנֵּה־זֹאת תִּזְוֹת הַבַּיִת: יג וְאֵלֶּה מִדּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּאַמּוֹת אָמָה וּמִסָּפַח וְחִיק הָאָמָה וְאַמָּה־רֹחֵב וְגִבּוֹלָה אֶל־שַׁפְתָּהּ סָבִיב זֶרֶת הָאֶחָד וְזֶה גִבּ הַמִּזְבֵּחַ: יד וּמִחִיק הָאֶרֶץ עַד־הַעֲוֹרָה הַתַּחְתּוֹנָה שְׁתֵּים אַמּוֹת וְרֹחֵב אָמָה אֶתָּה וּמִהַעֲוֹרָה הַקְּטָנָה עַד־הַעֲוֹרָה הַגְּדוֹלָה אַרְבַּע אַמּוֹת וְרֹחֵב הָאָמָה: טו וְהַהֲרָאֵל אַרְבַּע אַמּוֹת וּמִהַאֲרֵאֵל (וּמִהַאֲרֵאֵל קרי) וְלַמַּעֲלָה הַקְּרָנוֹת אַרְבַּע: טז וְהַאֲרֵאֵל (וְהַאֲרֵאֵל קרי) שְׁתֵּים עָשָׂר אֶרֶץ בְּשָׁתִים עָשָׂר רֹחֵב רְבֹעַ אֶל אַרְבַּעַת רְבָעִי: יז וְהַעֲוֹרָה אַרְבַּע עָשָׂר אֶרֶץ בְּאַרְבַּע עָשָׂר רֹחֵב אֶל אַרְבַּעַת רְבָעִי וְהַגִּבּוֹל סָבִיב אֹתָהּ חֲצִי הָאָמָה וְהַחִיק־לָהּ אָמָה סָבִיב וּמַעֲלָתָהּ פְּנוֹת קְדִים: יח וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְדוּהָ אֵלֶּה חֻקֹּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הַעֲשׂוֹתוֹ לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלָה וְלִזְרֹק עָלָיו דָּם: יט וְנִתְּתָה אֶל־הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר הֵם מִזֶּרֶע צִדּוֹק הַקְּרָבִים אֵלַי נָאִם אֲדֹנָי יְדוּהָ לְשִׁרְתָּנִי פֶּר בֶּן־בֶּקֶר לַחֲמָאָה: כ וְלִקְחִתָּ מִדָּמָו וְנִתְּתָה עַל־אַרְבַּע קְרָנָתָיו וְאֶל־אַרְבַּע פְּנוֹת הָעֲוֹרָה וְאֶל־הַגִּבּוֹל סָבִיב וְחֲמָאָה אֹתוֹ וּכְפַרְתָּהּ: כא וְלִקְחִתָּ אֶת הַפֶּר הַחֲמָאָה וְשִׂרְפּוֹ בַּמִּכָּרֶת הַבַּיִת מִחוּץ לַמִּקְדָּשׁ: כב וּבְיוֹם הַשְּׁנִי תִקְרִיב שְׁעִיר־עִזִּים תְּמִים לַחֲמָאָה וְחֲמָאוּ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ בְּאֲשֶׁר חֲמָאוּ בָּפֶר: כג בְּכֹלֹתֶךָ מִחֲמָאָה תִקְרִיב פֶּר בֶּן־בֶּקֶר תְּמִים וְאֵיל מִן־הַצֹּאֵן תְּמִים: כד וְהִקְרַבְתָּם לִפְנֵי יְדוּהָ וְהִשְׁלִיכוּ הַכֹּהֲנִים עֲלֵיהֶם מֶלַח וְהִעָּלוּ אֹתָם עֹלָה לַיהוָה: כה שִׁבְעַת יָמִים תַּעֲשֶׂה שְׁעִיר־חֲמָאָה לְיוֹם וּפֶר בֶּן־בֶּקֶר וְאֵיל מִן־הַצֹּאֵן תְּמִימִים יַעֲשׂוּ: כו שִׁבְעַת יָמִים יִכְפְּרוּ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְטָהְרוּ אֹתוֹ וּמִלְאוּ יְדוּ: כז וַיְכַלּוּ אֶת־הַיָּמִים וְהִנֵּה בְיוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יַעֲשׂוּ הַכֹּהֲנִים עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֶת־עֹלֹתֵיכֶם וְאֶת־שְׁלֵמֵיכֶם וּרְצֵאתִי אֶתְכֶם נָאִם אֲדֹנָי יְדוּהָ:

אחר קריאת פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום והפטרה, ומזמור ה' מלך גאות לבש או מזמור שיר ליום השבת וה' מלך יצל"ח דברו משנה והלכה מסדר טהרות שהוא נגד היסוד בחינת היום

Mishnah Parah, chapter 10

משנה פרה פרק י

(1) Any object that is susceptible to *midras* impurity [i.e., items that are normally designated to support a person such as a chair or couch. If a zav (a man who had two or three impure discharges) sits on it, or it was used to support his weight in any manner (see Zavim 2:4), the item becomes defiled to the first degree and it, in turn, defiles people or utensils that come into contact with it (see Rashi Leviticus 15:3-5, Chok vol. 5, pg. 492)] is, for the purpose of the water of purification, deemed to be an impurity of *maddaf* [a form of a minor or indirect *midras* impurity imposed Rabbinically as a stringency, as stated in Chagigah 2:7, "The garments of those eating sacrifices (who are by necessity pure), possess *midras* impurity for those dealing with the water of purification"], regardless of whether or not it was defiled or pure [and if such an item were touched, carried or moved by a person, he becomes disqualified from handling the water purification as though he actually came into contact with a *midras* impurity]. A man, too, [even if he was pure in regard to holy things, but did not specially immerse himself for the purposes of the purification water] is subject to the same restriction [as the aforementioned items and if he touched or moved a person in any manner, the one whom he touched is now defiled for, and disqualified from, the preparation of the water]. Any object that is susceptible to corpse defilement [but not to the *midras* impurity of a zav such as vessels that are not designated for lying or sitting], regardless of whether or not it is defiled or pure, Rabbi Eliezer says, is not deemed to be an impurity of *maddaf*; [and therefore, one who is pure regarding the purification water, does not become defiled by moving it (without actually touching it) as he does when he moves that which is subject to a *midras* impurity]. Rabbi Yehoshua says; [Even if the object moved is not subject to *midras* impurity and is pure] it is deemed to be an impurity of *maddaf* [and the one who moved it is now disqualified] and the Sages say; That which is defiled [via a corpse, regardless of whether or not it is an object that is subject to *midras* impurity] is deemed to be an impurity of *maddaf* [and will disqualify by moving it without actually touching it], and that which is pure [even if it were subject to *midras* impurity] is not deemed to be an impurity of *maddaf* [and will not disqualify by moving it without actually touching it (see Tiferet Yisrael)]. (2) One who was clean for the water of the purification who touched an impurity of *maddaf* [here, meaning, the

רבנו עובדיה מברטנורא

א כל הראוי לטמא מדרס. כגון כלים המיוחדים למשכב ומושב ומרכב: **מדר לטטאת.** אם הטהור למי חטאת הסיטן, אפילו הן טהורים לתרומה נטמא המסיטם כאילו הן טמאים מדרס. וחומר בעלמא היא כדאמרין (במחגיגה דף יח) בגדי אוכלי תרומה מדרס לקודש. וקרי ליה מדר, לפי שהוא חומר דרבנן בעלמא. לשון קול עלה נדרף (ויקרא כז): **ואדם כיוצא בהן.** שאם הטהור לטטאת הסיט אדם הטהור לתרומה, נטמא לטטאת, שהטהורים לתרומה נחשבים כזבים לגבי חטאת: **וכל הראוי לטמא טמא מת.** כגון כלים דלאו בני מדרס: **ר' אליעזר אומר אינו מדרף.** ואם מסיטן לא נטמא לטטאת: **ר' יהושע אומר מדרף.** אם הסיט אפילו הטהורים, נטמא לטטאת. ורבנן פליגי ומחלקים בין טמאים לטהורים. ושלש מחלוקות בדבר. והלכה כחכמים: **ב שנגע במדרף טמא.** עליונו של זב קריי מדרף, שאם היו על גבי

cover of a zav; even in a case where it did not come in direct contact with the zav, for example, if other covers intervened. The cover is nevertheless, Rabbinically unclean and defiles food and drink by contact. Ordinarily, it does not have the power to defile people and vessels. Here, however, the one who touches the *maddaf* becomes

unclean [in regard to handling the water of purification]. If a *lugin* [i.e., a jar] that was designated for the water of purification touched a *maddaf* impurity, it becomes unclean [and disqualified for use]. If a man who was clean for the water of purification touched foodstuffs or liquids [that were clean in regard to *terumah* and consecrated things, but not in regard to the water of purification] with his hand [just as one who touches defiled foodstuffs or liquids defiles his hands, here as an added stringency of the water of purification], he becomes unclean. But, if he did it with his foot, he remains clean. If he moved them with his hand [without touching them], Rabbi Yehoshua says; He becomes unclean [and is disqualified], while the Sages say; He remains clean. (3) If a *kalal* [the earthen jar designated for the ash of the red cow] of purification touched a [dead] creeping thing, it remains clean [since earthenware does not contract impurity through its exterior walls]. If the jar was placed on top of it [the dead creeping thing], Rabbi Eliezer says; It [and its content] remains clean, but the Sages say; It becomes defiled [since the verse states (Numbers 19:9) “A pure man will gather the ash of the cow and place it outside the camp in a **pure place**,” the Sages maintain that, although, the jar itself will not become defiled, due to its being earthenware, it is not, however, in a **pure place**]. If the jar touched [defiled] foodstuffs or liquids or Holy Scriptures [which Rabbinically defile hands or *terumah* that touch them (see Yadayim 3:2, Chok, vol 5 pg. 209)] it remains clean. If it was put on them, Rabbi Yose says; It remains clean, but the Sages say; It becomes unclean [as above]. (4) One who was pure for the

טמא. לגין של חטאת שנגע במדף, טמא. הטהור לחטאת שנגע באכלים ומשקים, בידו, טמא. וברגלו, טהור. הסיטן בידו, רבי יהושע מטמא, וחכמים מטהרים: ג קלל של חטאת שנגע בשרץ, טהור. נתנו על גביו, רבי אליעזר מטהר, וחכמים מטמאים. נגע באכלים ומשקין ובכתבי הקודש, טהור. נתנו על גביהן, רבי יוסי מטהר, וחכמים מטמאים: ד הטהור

רבנו עובדיה מברטנורא

הזב עשר מכסאות זו על גבי זו כולן טמאין מדה אפילו העליונה שלא נגע בה הזב. כשם שעשר מצות זו על גבי זו ושכב הזב בעליונה כולן טמאות דאורייתא משום משכב ואע"פ שלא נגע בתחתונות, כך המכסאות העליונות שעל גבי הזב טמאים דרבנן משום מדף ואע"פ שלא נגע בהן. ואיכא בין משכב למדף, שהמשכב נעשה אב הטומאה לטמא אדם וכלים, והמדף אינו אלא ולד הטומאה לטמא אוכלים ומשקים, אלא משום חומרא דחטאת אדם וכלים שנגעו במדף טמאים לחטאת: לגין של חטאת. כלי שטף הוא ורוצה להכניס בו מי חטאת: שנגע במדף טמא. וצריך טבילה: שנגע באוכלין ומשקין. ואפילו שהן הורין לתרומה ולקודש: בידו טמא. כדן אוכלין ומשקין טמאים שהן מטמאין את הידים, שהטהור ולקודש פוסל בחטאת, ועוד יש חומרא יתירה גבי חטאת דנטמא (ידי נטמא) גופו, והלכך כשנגע בידו באוכלים ומשקין טמא: ר' יהושע מטמא. דגור היסט אטו נגיעה. ואין הלכה כר' יהושע: ג קלל של חטאת. כלי חרס שיש בו אפר הפרה. תרגום וכדה על שכמה (בראשית כד) וקולתה על כתפה: שנגע בשרץ טהור. דאין כלי חרס מייטמא מגבה: נתנו על גביו. שנתן הקלל על גבי השרץ: וחכמים מטמאין. משום דמונח במקום טמא, והתורה אמרה והניח מחורץ למחנה במקום טהור. ור' אליעזר סבר הואיל והכלי שהוא אפר בתוכו טהור הוא, שפיר קרינן ביה במקום טהור. ואין הלכה כר' אליעזר: ר' יוסי מטהר. במונח על גבי אוכלים ומשקים וכתבי הקודש, כיון דמקומו טהור מאב הטומאה: וחכמים מטמאים. דטהור מכל טומאה בעינן. וכתבי הקודש רבנן גזרו בהו שיהיו מטמאין את

purification water who touched an oven [even one that was clean for holy things] with his hand becomes unclean [since it was not guarded for the purification, his hand is defiled in regard to the purification water and the body of one whose hands are defiled is considered defiled, as well], but if [he touched it] with his foot he remains clean. If he stood on the oven and put out his hand

beyond the oven with the *lugin* [of the purification water] in his hand, and so, too, in a case where a carrying-yoke was placed over the oven and from which two *kalal* jars [with ash] were [extended past the oven and were] suspended at either end, Rabbi Akiva says; They remain clean [being outside and beyond the oven they may be regarded as resting on a **pure place**], but the Sages say; They are unclean [since they are supported by the man or the yoke that rests on the oven, they also are deemed to be resting on a place that is not pure]. (5) If one was standing at the side of an oven and he stretched out his hand to a window from which he took a *lugin*, passing it over the oven, Rabbi Akiva says; It is unclean [Rabbi Akiva maintains the principle of *kelutah k'mee shehunchah* — if something enters the airspace of a domain beneath ten handbreadths, it is considered as though it landed there (see Shabbat 11:1, Chok vol. 2 pg. 436), therefore, according to Rabbi Akiva, passing something in the airspace above the oven (the ovens referred to here, had their openings on top) is regarded as though passing through the interior of the oven] and the Sages say; It is clean [since they do not hold by the principle *kelutah k'mee shehunchah*; the *halachah* here follows the Sages]. However, one who is pure for the purification water may stand over an oven while holding in his hand an empty vessel that is pure for the purification water or a vessel filled with water that has not yet been mixed with the ashes of the red cow [the requirement of “**pure place**,” in the verse quoted above in Mishnah 3, refers to the time after which the ash had already been mixed into the

לחטאת שנגע בתנור, בידו, טמא. וברגלו, טהור. היה עומד על גבי תנור ופשט ידו חוץ לתנור והלגין בתוכו, וכן האסל שהוא נתון על גבי התנור ובו שני קללות, אחד מכאן ואחד מכאן, רבי עקיבא מטהר, וחכמים מטמאין: ה היה עומד חוץ לתנור ופשט ידיו לחלון ונטל את הלגין והעבירו על גבי התנור, רבי עקיבא מטמא, וחכמים מטהרין. אבל עומד הוא הטהור לחטאת על גבי תנור ובידו כלי ריקן הטהור

רבנו עובדיה מברטנורא

הידיים. והלכה כחכמים: ד שנגע בתנור. ואפילו הוא טהור לקודש, אם נגע בו הטהור לחטאת: טמא. וצריך טבילה לחטאת, שהטהור לקודש פוסל בחטאת. ודוקא שנגע בידו דנטמא ידיו ונטמא גופו, אבל ברגלו טהור, דבידו עבוד מעלה, ברגלו לא עבוד מעלה, דומיא דאובלין ומשקין דלעיל: והלגין בתוכו. כלי שהכניס בו מי חטאת נתון בתוך ידו: וכן האסל. מוט שנותנים שני כדן בשני ראשיו: ובו שני קללות. שני כלים שהאפר נתון בהם, שקלל אחד קשור בראש המוט האחד, וקלל אחד קשור בראשו השני, והשתא האדם והאסל על גבי תנור, והלגין והקלל שבהן המים והאפר חוץ לתנור: ר' עקיבא מטהר. שאין הכלי שבו האפר עומד על גבי התנור, ובמקום טהור הוא: וחכמים מטמאין. הואיל ואדם הנושא עומד על גבי תנור, חשבינן לכלי כאילו הוא עומד על גבי התנור ובמקום טמא הוא מונח. ואין הלכה כר' עקיבא: ה היה עומד חוץ לתנור. שהתנור מפסיק בינו לכותל, וחלון בכותל ובו הלגין של מי חטאת: והעבירו על פי התנור. שכל תנוריהן פיהן למעלה: ר' עקיבא מטמא. דסבר קלוטה כמי שהונחה דמיה ובשעה שהעבירו על פי התנור הרי הוא כאילו הניחו בתוכו ונטמא: וחכמים מטהרין. סברי לא אמרינן קלוטה כמי שהונחה דמיה. והלכה כחכמים: ובידו כלי ריקם. דלא בעינן והניח במקום טהור אלא באפר הפרה ובמים המקודשין

water]. (6) If a *lugin* containing the purification water touched a vessel containing consecrated food or *terumah*, the vessel containing the purification water becomes unclean [since the consecrated food or *terumah* is considered defiled in regard to purification water], but the one containing the consecrated food or the *terumah* remains

clean. If he held the two vessels [one containing purification water, the other containing *terumah*] one in each of his two hands, both become unclean [the purification vessel becomes defiled because of its contact with the man's hand which has become defiled in regard to the purification water as does his entire body, when he touched the vessel of *terumah*. The vessel of *terumah* or of consecrated food becomes defiled by contact with the man who was carrying the water of purification, since purification water defiles the person who, in turn, defiles his clothes or any other vessel he touches while carrying it (see Kelim 1:2)]. If they were both wrapped in separate papers, they remain clean [since the person did not touch the vessel of *terumah*, he did not become defiled and even though he becomes defiled by carrying the purification water, still, he in turn, does not defile the *terumah* because he didn't touch it]. If the vessel of the purification water was wrapped in a paper while that of the *terumah* was held in his hand, both become defiled [when he touches the *terumah* he becomes defiled and the very act of carrying defiles the vessel of the purification water, even though he is not touching it, (as we will learn in the next chapter Mishnah 6). He becomes defiled as the one carrying the purification water, who, in turn, defiles the *terumah* through contact]. If the one containing the *terumah* was held in his hand wrapped up in paper while the one containing the water of purification was held in his hand, both remain pure [that of the *terumah* remains pure because he did not touch the vessel since there was a paper interposing between the hand and the vessel, and the purification water remains pure because the impurity of the man, which was caused by carrying the water, cannot be transmitted again to the water that caused it]. Rabbi Yehoshua says; [The vessel containing the water of] the purification becomes defiled [Rabbi Yehoshua maintains that moving the vessel of *terumah* is deemed to cause an impurity of *maddaf* for the purification water (see Mishnah 1 above); the *halachah* does not follow Rabbi Yehoshua]. If both [jars, i.e., that of the purification water and that of the *terumah*] were

רבנו עובדיה מברטנורא

על ידי האפר: **ו של חטאת טמא**. דקודש ותרומה, טמאים הן אצל חטאת: **שניהן בשתי ידיו**. שנושא של חטאת בידו אחת ושל קודש או של תרומה בידו האחרת: **שניהן טמאים**. של חטאת משום דנגע בשל תרומה בידו ונטמאו ידיו נטמא גופו ומטמא מי חטאת ושל תרומה טמא משום נושא מי חטאת: **בשני ניירות**. ואע"פ שהאדם טמא משום נושא מי חטאת, מכל מקום התרומה טהורה דהא מפסיק נייר ואינו נוגע בתרומה בידו: **של חטאת בנייר ושל תרומה בידו שניהן טמאים**. דכי נגע בידו בשל תרומה נטמא לחטאת. ונייר דבשל חטאת אינו חולץ, דאין מונין ראשון ושני לחטאת, ונטמא של חטאת, והאדם טמא משום נושא מי חטאת וטימא את של תרומה שנגע בו בידו. אבל של תרומה בנייר, חוצץ בו הנייר, ואע"ג דנגע בשל חטאת בידו, שניהם טהורים, דאע"פ שהוא טמא משום נושא מי חטאת, מכל מקום אין מי חטאת חורים ומיטמאים בטומאה הבאה לאדם מחמת עצמן: **ר' יהושע אומר של חטאת**

לחטאת, ובמים שאין מקדשין: **ו לגין של חטאת** שנגע בשל קדש ושל תרומה, של חטאת, טמא. ושל קדש ושל תרומה, טהורין. שניהן בשתי ידיו, שניהן טמאים. שניהם בשני ניירות, שניהם טהורים. של חטאת בנייר ושל תרומה בידו, שניהן טמאין. של תרומה בנייר ושל חטאת בידו, שניהן טהורין. רבי יהושע אומר, של חטאת, טמא. היו נתונים על גבי

placed on the ground and a man touched them [simultaneously]: that of the purification [water] becomes defiled [since he touched the jar of *terumah*] but that of the consecrated food or *terumah* remains pure [since he neither carried nor actually touched the water itself]. If he moved it [i.e., they were both on a plank and he moved the plank], Rabbi Yehoshua says; It [the purification water] is defiled [the movement of the *terumah* causes an impurity of *maddaf* for the purification water], and the Sages say; It is clean.

רבנו עובדיה מברטנורא

טמא. ר' יהושע לטעמיה דאמר בתוספתא טהור לחטאת שהסיט את המפתח שהוא טהור לתרומה, טמא, שמא ישכח ויסיט את הדבר הטמא, והבא נמי אפילו בשני ניירות טמא, דמה שהוא נושא את התרומה אע"פ שאינו נוגע בה הוי מודף לחטאת. ואין הלכה כר' יהושע: **היו נתונים על גבי הארץ ונגע בהם.** שנתן ידו אחת על של חטאת וידו אחת על של קודש או של תרומה: **של חטאת טמא.** דנטמא האדם בלגין של תרומה ויטמא את של חטאת: **ושל קודש ושל תרומה טהורים.** שהרי האדם טהור לקודש ולתרומה, דלא נגע במי חטאת אלא בלגין: **הסיטן, ר' יהושע מטמא.** לטעמיה דאמר טהור לחטאת שהסיט את המפתח שהוא טהור לתרומה טמא. ולית הלכתא כוותיה:

Gemara Niddah, 17a

גמרא נדה דף י"ז.

"They observed the laws of impurity and purity in the case of snow." We learned elsewhere: Snow is neither a food nor a drink. Although one intended to use it as food, it is not susceptible to the laws of the impurities of food, [but if one intended to use it] as a drink, it is subject to the laws of impurity of liquids. If a part of it became defiled, all of it does not become defiled, but if a part of it

נוהגין טמא וטהרה בשלגין. תנן התם שלג אינו לא אוכל ולא משקה חשב עליו לאכילה אינו מטמא טמאת אוכלין למשקה מטמא טמאת משקין נטמא מקצתו לא נטמא כלו נטהר מקצתו נטהר כלו. הא גופא קשיא אמרת נטמא מקצתו לא נטמא כלו והדר תני נטהר מקצתו נטהר כלו למימרא דנטמא כלו. אמר אביי כגון שהעבירו על אריר תנור דהתורה העידה על כלי חרס אפילו מלא חרדל:

became purified [through *hashaka*, i.e., via contact with a *mikvah*], all of it becomes pure. Now is this not self-contradictory? You first said, "If a part of it became defiled, all of it does not become defiled, and then you said; "but if a part of it became purified, all of it becomes pure," which implies, does it not, that all of it was previously defiled [and how is it possible for the entire snow to become defiled]? Abaye said: This is a case where it [the snow] passed over the airspace of an oven, [containing a dead creeping thing, in which case all the snow is defiled] because the Torah testified concerning an earthen vessel [such as an earthen stove] that even if it was full of mustard seed [all within the airspace is defiled even though most of the seeds did not actually touch the oven walls].

זוהר יתרו דף פ"ט ע"א

אמר רבי יהודה הכי הוא ודאי. ועל דא כתיב זכור את יום השבת לקדשו וכתוב קדושים תהיו כי קדוש אני ה' וכתוב וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכבד. תאנא ברהאי יומא כל נשמתיהון דצדיקא

מִתְעַדְנִין בְּתַפְנוּקֵי עֵתִיקָא קְדִישָׁא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. וְרוּחָא הָדָא מְעַנּוּנָא דִּהְיוּתָא עֵתִיקָא קְדִישָׁא מִתְפַּשְׁטָא (נ"א הוּא מִתְפַּשְׁטָא) בְּכֻלָּהוּ עֲלִמִין וְסִלְקָא וְנִחְתָּא וּמִתְפַּשְׁטָא לְכֻלָּהוּ בְּנֵי קְדִישִׁין לְכֻלָּהוּ נְטִירֵי אֹרִייתָא וְנִיחִין בְּנִיחָא שְׁלִים וּמִתְנַשִּׁי מְכֻלָּהוּ כָּל רוּגְזִין כָּל דִּינִין וְכָל פּוֹלְחֵנִין קָשִׁין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה י"ד) בְּיוֹם הַנִּיחַ יִי לָךְ מַעֲצָבָךְ וּמִרְנָנְךָ וּמִן הַעֲבֹדָה תִּקְשָׁה בְּנִינִי כִּד שְׁקִיל שְׁבִתָּא לְקַבֵּל אֹרִייתָא וְכָל דְּנְטִיר שְׁבִתָּא כְּאִילוּ נְטִיר אֹרִייתָא כְּלָא. וְכְּתִיב (ישעיה נ"ו) אֲשֶׁרִי אֲנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וְבֶן אָדָם יִחְזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שְׁבִת מַחֲלֹלוֹ וְשֹׁמֵר יְדֹ מַעֲשֹׂת כָּל רָע אֲשֶׁתִּמַּע דְּמָאן דְּנְטִיר שְׁבִת כְּמָאן דְּנְטִיר אֹרִייתָא כְּלָא:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sha'arei Kedusha, Part 2, Chapter 4

מספר שערי קדושה ח"ב שער ד'

Our Rabbis, of blessed memory, said (Shabbat 30b), God's Presence and prophecy do not rest amid sadness. We see this with Elisha and the novice prophets, as it is written; (II Kings 3:15) "When the minstrel played [that the hand of the Lord came upon him]" And it is written; (I Samuel 10:5) "In front of them were a drum, a flute, and a lyre, and they prophesied." Even when performing the commandments or when praying, it must be done with complete joy, as we find (Berakhot 30b) with Abaye, who was very lighthearted and said; I am wearing *tefillin*. So, too, (ibid., 9b) Rabbi Brona, because he succeeded in saying the blessing of redemption immediately prior to the *Shmoneh Esrei* prayer, he did not stop smiling all day. Therefore, a person should arouse the joy in

אֲמָרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה אֵין שְׂכִינָה וְאֵין נְבוּאָה שׁוֹרָה לֹא מִתּוֹךְ עֲצָבוֹת וְכו'. וְכֵן מְצִינוּ בְּאַלִישֵׁעַ וּבְבְנֵי הַנְּבִיאִים דְּכְתִיב (מלכים ב', ג') וְהָיָה כִּנְגֵן הַמִּנְגֵּן וְגו' וְכְתִיב (שמואל א', ו') וּלְפָנֵיהֶם תוֹף וְחָלִיל וְכִנּוֹר וְהָמָה מִתְנַבְּאִים וְגו'. וְאַפְלוּ בְּכָל עֲבוֹדַת מִצְוָה וּתְפִלָּה צָרִיד שִׁיחִיָּה בְּתַכְלִית הַשְׁמָחָה כְּמוֹ שֶׁמְצִינוּ בְּאַבְיֵי דִּהְיוּתָא בְּדַח טוֹבָא וְאָמַר תְּפִלִּין קָא מְנַחֵנָּא וְכֵן רַב בְּרוּנָא מְשׁוּם דְּסִמְךָ גְּאוּלָּה לְתַפִּלָּה לֹא פָסַק חֻקָא מְפֹמִימָה כָּל הָהוּא יוֹמָא. לְכֵן יַעֲזִיר הָאָדָם שְׁמָחָה בְּלָבוּ כִּי זָכָה לְהִיּוֹת מַעֲבָדִי ה' וְזָכָה לְתוֹרַת אֱמֶת וּמָה יֵשׁ שְׁמָחָה בְּעוֹלָם יוֹתֵר מִזֶּה לְהַבִּיר אֶחָד מִרְבּוֹא רַבּוּת חֲסִדִּיו יִתְבָּרַךְ שְׁבָרָאוֹ לְכַבּוֹדוֹ וְגַבַּר עָלָיו חֲסִדוֹ תְדִיר וּבְצֵל כְּנָפָיו יִחְסֶה:

his heart that he has merited to be among God's servants and has merited the Torah of truth. What greater joy is there in the world than to recognize one of His — may He be blessed — millions of kindnesses. That He created him for His glory, that His kindness overwhelms him constantly, and that he will take refuge in the shade of His wings?

Practical Law:

הלכה

Rambam, Laws of Sabbath, Ch. 6

הרמב"ם הלכות שבת פרק ו'

(1) A Jew may make an agreement with a non-Jew for work [i.e., a complete job] and

א פּוֹסֵק אָדָם עִם הַנְּכָרִי עַל הַמְּלָאכָה וְקוֹדֶץ דְּמִים וְהַנְּכָרִי עוֹשֶׂה לְעַצְמוֹ וְאֵף עַל פִּי שְׂהוּא

specify the payment, and the non-Jew works for himself. Even if he works on the Sabbath, it is permitted. So, too, it is permissible to hire a non-Jew for many days, even if he works on the Sabbath. How so? For example, if he hires the non-Jew for a year or two years to write for him or to weave for him, he may write or weave on the Sabbath, and this arrangement is permissible. It is as if the Jew contracted with him to write a book or to weave a garment for him, which he may do whenever he desires. But this is true only if he does not calculate [his wages] daily.

(2) Regarding which case is this referring to?

Regarding work done in private, so that people cannot tell that the work being done on the Sabbath is for a Jew. But if it is known, obvious, and public, it is forbidden because whoever sees the non-Jew working does not know that he contracted with him, and he will say that

So-and-So hired the non-Jew to work for him on the Sabbath.

עושה בשבת מתר. וכן השוכר את הנכרי לַיָּמִים הרבה מתר אף על פי שהוא עושה בשבת. כיצד כגון ששכר הנכרי לשנה או לשנתיים שיכתוב לו או שיארוג לו הרי זה כותב ואורג בשבת ומתר באלו קצץ עמו שיכתוב לו ספר או שיארוג לו בגד שהוא עושה בכל עת שירצה. והוא שלא יחשוב עמו יום יום: ב כמה דברים אמורים בצנעה שאין מכירים הכל שזו המלאכה הנעשית בשבת של ישראל היא אבל אם היתה ידועה וגלויה ומפורסמת אסור שהרואה את הנכרי עוסק אינו יודע שקצץ ואומר שפלוני שכר הנכרי לעשות לו מלאכה בשבת: